

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958
CEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

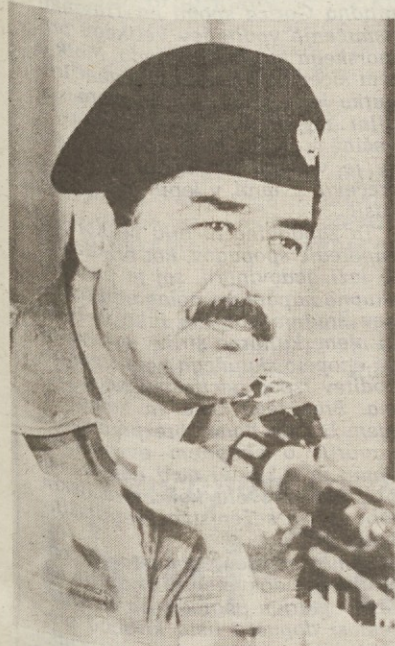
Cena 1.200 lir - Leto XLVI. št. 172 (13.705)

Trst, petek, 3. avgusta 1990

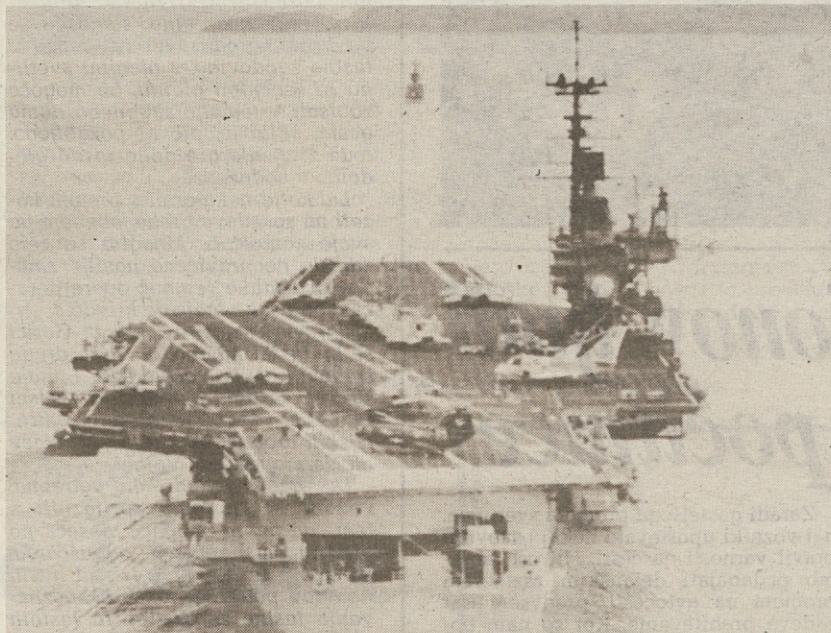
V noči na četrtek so oborožene sile iraškega predsednika Huseina vdrle v Kuvajt

V Zalivu spet vihra vojna

Neznana usoda kuvajtskega emira - Varnostni svet obsodil iraško agresijo - Sovjetska zveza prekinila dobavo orožja Iraku - Ameriška letalonosilka Independence na poti v Zaliv, čeprav se ZDA zavzemajo za mirno rešitev

Sadam Husein

ZDA so takoj poslale v Zaliv letalonosilko Independence

(Telefoto AP)

BAGDAD, KAIRO, NEW YORK — Nad mali kuvajtski šejkat se je včeraj zgrnilo tisto, kar so mnogi upali, da se ne bo zgodilo. Iz sosednega Iraka je ob dveh po krajevnem času (tj. ob eni uri ponoči v Italiji) navalilo 14 vojaških divizij, te pa so že v nekaj urah zasedle vse ključne točke v državi. Prodor iraških čet je bil bliskovit, ob zori je vojska iraškega predsednika Sadama Huseina skoraj v celoti nadzorovala glavno mesto Kuwait City, tj. kraj, ki je od meje z Irakom oddaljen le 80 kilometrov. Prodor v kuvajtsko prestolnico je izvedla ob podpori topništva in letalstva, zamen je bil letalski protinapad kuvajtskih zračnih sil. V kratkem so iraški tanki zasedli središče mesta, istočasno pa obkolili letališče in prevzeli nadzorstvo nad mednarodnim letališčem. Po dveurnih spopadih so naposled zasedli emirovo palačo, ni jim pa uspelo prekiniti oddajanje krajevne radijske postaje; ta je nato ves dan iz ilegale pozivala k boju zoper zasedbene sile. Kaže, da sta vodja države, tj. šejk Al-Sabah in njegov prestolonaslednik, uspela s helikopterjem pravočasno zbežati v Savdovo Arabijo. Vsekakor pa vesti niso

potrdili. Govori se o več stotinah mrtvih, kar pa zadeva naftna nahajališča, kaže da iraške čete niso poškodovale objektov.

Bagdad je vojaško operacijo na Kuvajt skušal opravičiti s tem, da jo je označil kot »notranjo zadevo«. Skliceval se je na poziv, ki naj bi mu ga poslala fantomska »začasna vlada svobodnega Kuvajta«, hkrati pa v uradnem sporočilu poudaril, da je prisotnost vojaških sil Iraka v Kuvajtu le začasna. Skratka, vojaške sile naj bi Kuvajt zapustile »brž ko bosta zagotovljena mir in varnost«.

Zasedba Kuvajta je povzročila takojšnjo reakcijo mednarodne skupnosti, v prvi vrsti OZN. Na pobudo ZDA in Kuvajta se je že ob zori sestal Varnostni svet in soglasno izglasoval protestno resolucijo. Zanj je glasovalo vseh 14 držav članic (med temi tudi Italije), odsoten je bil le predstavnik Jemena, ki je kasneje izjavil, da ni pravočasno dobil navodil od svoje države. Resolucija zahteva takojšen umik zasedbenih čet s kuvajtskega ozemlja.

V Kairu, kjer poteka zasedanje Organizacije islamske konference, so se takoj po napadu na Kuvajt sestali tam navzoči zunanji ministri islamskih držav, precejšnje presenečenje pa vlada med državami članicami Sveta za sodelovanje med zalivskimi državami; poseben sporazum med državami s tega področja predvideva vojaško pomoč v primeru napada na kakršnokoli od teh držav, zato ni znano kakšne bodo reakcije. Med članicami tega sveta je tudi Kuvajt, ni pa Iraka.

Med tistimi, ki so najbolj goreče obsodili vojaški napad na Kuvajt, je bil seveda kuvajtski veleposlanik v Washingtonu. Ta je zahteval takojšen vojaški poseg ZDA, vendar kaže, da se Američani zavzemajo za rešitev krize po diplomatskih in drugih poteh. Vlada ZDA je npr. nemudoma zamrznila iraško premoženje v ameriških bankah, zaveznike v NATO pa pozvala naj store isto. Doslje se je pozivu Američanov odzvala Velika Britanija. ZDA so poleg tega poslale v Perzijski zaliv letalonosilko Independence in prekinile trgovinske izmenjave z Irakom.

Ukrepom ZDA je nemudoma sledil odgovor Bagdada; tamkajšnja vlada je sporočila, da bo zamrznila dolgove, ki jih ima z ZDA. Ogorčeno je reagiral tudi iraški veleposlanik pri OZN, ki je obsodil ameriško vmešavanje.

Vojaški napad na Kuvajt je obsodila tudi Sovjetska zveza, ki je nemudoma napovedala, da bo prekinila dobavo orožja in vojaškega materiala Iraku.

Ena prvih posledic napada je sunkovit porast cene nafte na svetovnem tržišču. Ta je poskočila za 3 dolarje, kar pomeni, da je nadoknadila tisto, kar je izgubila v zadnjih 4 letih.

Prevladala je grenkoba, ki jo je vzbudila nedavna rabsodba sodnikov Bologna in vsa Italija sta se spomnili žrtev najhujšega atentata v zgodovini republike

BOLOGNA — Več desetstisoč ljudi iz vseh koncev Italije se je udeležilo včerajšnje komemoracije žrtev atentata na bolonjski železniški postaji in atentata na vlak Italicus. Poleg vidnih političnih predstavnikov pa so se komemoracije udeležili tudi predstavniki številnih italijanskih občinskih uprav, prav tako so bile v skoraj vseh večjih mestih spominke svečanosti. V sprevedu so bili ministri za pravosodje Vassalli, tajnik KPI Occhetto, palermški župan Leoluca Orlando, Nando Dalla Chiesa in številni drugi. Parlamentarci, ki se niso mogli udeležiti komemoracije, so bolonjskemu županu poslali pisma in brzojavke z izrazi solidarnosti za svoje žrtev in z željami, da bi se kolesje pravice končno zavrtelo v pravo smer. V senatu in poslanski zbornici pa so se žrtev atentatov spomnili z enominutnim molkom.

Po obredu polaganja vencev ob vznožje obeležja z imeni žrtev, je na govorniški oder prvi stopil predstavnik združenja svojcev žrtev, Torquato Sec-

ci, ki je ponovno, kot že nič koliko krat poudaril, da svojci zahtevajo resnico, saj je to pravica, ki jim jo dodeljuje ustava. Omenil je dolgoletni sodni postopek in afere, ki so ga spremljale, z grenkobo pa je omenil tudi zadnjo rabsodbo prizivnega sodišča, ki je obtožene krivce proglasilo za nedolžne. »Bologna ne pozabi,« je dejal Secci, isto geslo pa je bilo tudi na velikem transparentu na čelu spreveda.

Poleg številnih predstavnikov oblasti sta govorila tudi dva mladeniča, Palestinec in Izraelec, ki sta odločno zavrnila vsako obliko nasilja, prav tako odločno pa sta izrazila željo po miru in spravi ter medsebojnem spoštovanju. Zadnji je govoril bolonjski župan Imbeni, ki je naglasil, da »se Bologna ne bo vdala in bo še naprej zahtevala pravico za najhujši atentat v zgodovini republike«.

Na sliki (telefoto AP): ogromna množica na trgu pred bolonjsko postajo

Vstopne turistične dovolilnice so odveč

FERNETIČI — Sekretar Turistične zveze Jugoslavije Pero Djoković in predsednik TZS dr. Marjan Rožić sta danes v okviru obhoda najpomembnejših turističnih točk, obiskala mejne prehode Rateče, Fernetiči in Škofije ter se tam pogovarjala s predstavniki mejnih služb. Na Fernetičih so gostoma z zadovoljstvom povedali, da se je letos pri njih promet v primerjavi z lani opazno povečal, pohvalili pa so tudi administrativne olajšave pri vstopu tujcev v Jugoslavijo. Ob tem so se zavzeli, naj bi opustili tudi izdajo dovolilnic ter tujcem brez potnega lista dovolili prihod v Jugoslavijo le z osebnimi dokumenti njihove države. Marsikaj bo treba narediti tudi za doslednejše vračanje prometnega davka, ki so ga tujci pri večjih nakupih plačali v Jugoslaviji. Sekretar Djoković pa se je posebno zavzel za hitrejšo posodabljanje turističnih informativnih centrov na vseh pomembnejših turističnih točkah, ki bi morale biti vse neposredno povezane z osrednjo banko turističnih podatkov pri AMZJ.

J. O.

Končali zbiranje podpisov za referendum o volitvah

RIM — Odbor pobudnikov referenduma o volilni reformi je včeraj izročil kasacijskemu sodišču dokumentacijo in podpise, ki so potrebni za razpis referenduma. Odbor sestavljajo člani raznih političnih strank in predstavniki različnih združenj. Ocenjujejo, da jim je uspelo zbrati 608 tisoč podpisov, to je sto tisoč več, kot zahteva zakon.

Veljavnost podpisov je okvirno že preverila skupina absolventov prava, zato so pobudniki prepričani, da bo osip, po natančnejšem pregledu kasacijskega sodišča, neznaten. Referendumi so trije in se nanašajo na reformo volilnega mehanizma za senat, poslansko zbornico in občinske uprave. Za izvolitev senata referendum predlaga mešani uninominalni in proporcni sis-

tem, za poslansko zbornico pa zmanjšanje števila preferenc s štirih na eno samo. Za vse občinske uprave pa referendum predlaga večinski sistem.

Zbiranje podpisov se je z nemajhnimi polemikami začelo 2. maja. Referendume so podprli številni demokratski parlamentarci in katoliška združenja, komunisti, radikalci, republikanci in liberalci. Po prvih ocenah so največ podpisov zbrali komunisti, najmanj 120 tisoč, in združenje ACLI (130 tisoč). Največ podpisnikov je bilo v Laciju, Kampanji, na Sardiniji, v Kalabriji, Emiliji Romagni in Furlaniji Juljski krajini. Volilna komisija kasacijskega sodišča bo morala zbrane podpise pregledati do 31. oktobra, šele na to bo mogoče razpisati referendum.

Izbrala sta smrt ker sta bila srečna

NEW YORK — Douglas in Dana Sue Ridenour sta pustila videokaseti svoje poslednje sporočilo. Pred kamero sta obrazložila sorodnikom, zakaj sta se odločila, da si vzameta življenje: bila sta srečna in sta menila, da se jima ne bo nikoli več v življenju godilo tako lepo. Douglas in Dana sta bila zakonca srednjih let (48 let on, 45 ona), imela sta dobro službo, urejen dom v Anaheimu pri Los Angelesu, za sabo pa 22 let srečnega zakonskega življenja.

Kako, da sta se zbala bodočnosti, da sta zatrepetala pred neizbežnim staranjem? Kaj ju je privedlo do tega, da sta se tako premišljeno odločila za smrt?

Gesta zakoncev Ridenour je pretresljiva, kot je pretresljiva logika, s katero je Douglas ustrelil najprej ženo, nato njuna dva pudla in končno še sebe. Kljub temu pa spominja njuna smrt na starodavne običaje Daljnega vzhoda, kjer se ljudje prostovoljno odrečejo življenju, ko menijo, da je napočil pravi čas. Na japonskih gorah pa se to dogaja, ko domačini mislijo, da niso nikomur v korist in so zato le odvečna usta pri domači skledi. Vendar silijo v smrt le starci, ne pa ljudje, ki so si tako odkrili možnost, da bi spoznali lepoto in toplino življenjske jeseni.

Pota sprave preko bazovske gmajne

Predsednik Bush naj bi torej potrdil četrtdstotno krčenje ameriškega vojaškega potenciala umik večine ameriških vojakov iz Evrope. Zanimanje za Bushov govor je veliko tudi v Italiji, kjer pričakujejo, da bodo dokončno ukinili vojaško bazo pri Comisu.

TV programi v jezikih manjšin

RIM — Na pobudo nekaterih deželnih poslancev, med katerimi so bili Danilo Bertoli in Sergio Coloni (KD), Silvana Fachin Schiavi (KPI), Renzulli in Roberta Breda (PSI) je zbornica ob sprejemanju zakona o radiu in televiziji sprejela vrsto priporočil, ki zadevajo pravice narodnih in jezikovnih manjšin. V teh priporočilih je med drugim rečeno, da ob nevarnosti homogenizacije kulture, ki ogroža zlasti manjšine, mora država ob obnavljanju konvencije z RAI spodbuditi radijske in televizijske oddaje, ki naj dejansko upoštevajo jezikovni in kulturni pluralizem v državi.

Poleg tega mora država v odnosu do dežel spoštovati pobude tistih dežel, ki so sklenile z državno in zasebnimi televizijskimi postajami dogovore za oddajanje dnevnikov in kulturnih programov v jezikih manjšin. Take pobude ščitijo jezikovni in kulturni pluralizem v deželi in so v skladu s členom 6 ustave.

Poleg tega priporočilo predvideva, naj bi v naši deželi poleg radijskega programa v slovenskem jeziku uvedli tudi program v furlanskem jeziku. Poleg tega se priporočilo zavzema za uvedbo televizijskih programov v slovenskem jeziku.

Zbornica je sprejela še drugi dve priporočili, v katerih se omenja nujnost programov v jezikih, ki jih govorijo številčno najkrepkejši skupine priseljencev v državi.

Ministra za prevoze sta se sestala včeraj v Trstu Di Benedetto in Kranjc o osimskih avtocestah

TRST — Po dogovoru pentagonale, ki posveča veliko pozornost prometnim povezavam, dobivata še večjo važnost avtocestna odseka od Razdrtega do Trsta in Gorice, ki naj bi povezali italijansko z jugoslovanskim avtocestnim območjem. O tem vprašanju sta se včeraj pogovarjala v Trstu deželni odbornik za prevoze Di Benedetto in Slovenski minister za promet in prevoze Márjan Kranjc. Med srečanjem sta med drugim soglašala z zamislijo, da bi oktobra načrte avtocestnih povezav predstavila skupaj na ustreznem srečanju, ob tem pa sta tudi potrdila namen uresničitve obeh avtocestnih odsekov. Ob težavah, ki jih ima Slovenija z uresničitvijo odsekov na svojem ozemlju (Poleg vprašanja zaščite okolja je glavna težava kritje predvidenih stroškov), je Di Benedetto predlagal, da bi se deželni vladi sestali z zunanjima ministrtoma obeh držav, da bi v tem okviru poiskali rešitev za manjkajoča sredstva, ki ovirajo začetek del na Slovenskem.

Na sliki (foto Rizzo) odbornik Di Benedetto in minister Kranjc.

Bratina, Budin: Primorski diskriminiran pri reklamah

TRST — Komunistična deželna svetovalca Miloš Budin in Ivan Bratina sta včeraj naslovila predsedniku deželnega odbora Adriano Biasuttiju pismo vprašanja, v katerem ga vprašujeta, zakaj je bil Primorski dnevnik diskriminiran pri razdeljevanju ekonomske propagande. Svetovalca v svojem vprašanju ugotavljata, da so deželi Veneto in Furlanija-Juljska krajina ter Republiki Slovenija in Hrvaška začele skupno kampanjo »Glas morja«, s katero so nameravale obvestiti mednarodno javnost o stanju Jadranskega morja.

Oglasi so bili objavljeni na mednarodnem in tudi v krajevnem tisku, Primorski dnevnik pa je bil izključen, čeprav je dokaj razširjen tako v Furlaniji-Juljski krajini kot v sosednji Sloveniji.

Svetovalca poleg tega ugotavljata, da tudi Deželna agencija za delo ni v zadnjem času poslala v objavo svojih oglasov Primorskemu dnevniku, pa čeprav ima časopis tudi specifično rubriko, ki naj omogoči lažjo zaposlitev mladih.

Svetovalca vprašujeta Biasuttija, zakaj je Primorski dnevnik večkrat diskriminiran, obenem pa želita vedeti, kaj namerava ukreniti, da se odpravi nesprejemljivo stanje.

V Huminu simpozij o miru v Evropi

HUMIN — »Evropa 90: mir prehaja meje, straže pa ne streljajo več nanj« je tema mednarodnega simpozija, ki ga prireja jutri v Huminu Mednarodni laboratorij komunikacije. Častni gost srečanja bo pisatelj Fulvio Tomizza.

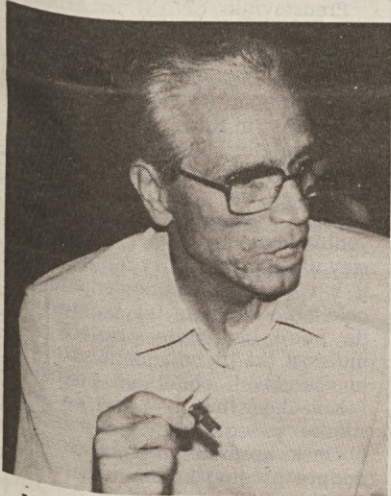
Srečanje o miru bo vodila Liana Nissim, ki je docent francoščine na videmski univerzi in podravnateljiva Mednarodnega laboratorija komunikacije, uvodno razmišljanje pa so zaupali ravnatelju Laboratorija in docentu zgodovine kinematografije pri milanski katoliški univerzi Brunu De Marchiju. Njegovo izvajanje bo dopolnil tajnik organizacije Dom za Evropo renato damiani, ki bo govoril predvsem o vlogi F-JK, ki se iz dežele okopa spreminja v deželo-most.

Poleg teh dveh profesorjev so organizatorji povabili k razmišljanju vrsto gostov Laboratorija, ki prihajajo iz raznih evropskih držav. Med njimi so Berlinčanka Gudrun Walte-Lorenz, Albanka Klodeta Dibra, Poljak Stahislav Apostol in Krzysztof Zaboklicki, Madžar Hegyi Agota, Rus Leonid Kharitonov, Čeha Povel Koprdra in Maria Hermanova, ter Gruzijki Maja Xvedelidse in Nadja Ziranua.

Ob koncu pa bodo nekateri profesorji iz raznih evropskih držav podali prerez dela Fulvia Tomizze.

Mednarodni laboratorij za komunikacijo pa ni samo resen študij. Zvečer bodo udeleženci laboratorija gostje družin v Pušji vesi, kjer jim pripravljajo presenečenje.

Pokopali so ga včeraj v Piranu Umrl Tine Lipovec

Včeraj so se v strogo družinskem krogu v Piranu še zadnjič poslovili od Franca Lipovca - Tineta, doslednega antifašista, uglednega družbeno-političnega delavca. To je bila njegova želja in družina jo je do zadnjega spoštovala.

Vsi smo v Trstu že vedeli, da Tine ni več; umrl je v noči med nedeljo in ponedeljkom, tudi veliko sožalij je že prišlo v naše uredništvo. Toda vse je moralo počakati za objavo po pogrebni svečanosti, ki so bile tihe, skromne, brez govorov, petja, ali glasbene spremljave.

Tine je želel ostati tudi po smrti to, kar je pravzaprav bil vse življenje: skromen, vase zaprt človek, ki se je sicer rad porazgovoril, toda le tedaj, ko je šlo za njegove drage, ali pa ko je šlo za probleme, ki so mu bili še kot mlademu fantu pri srcu in nato dalje, do zrelih let in vse do smrti tudi njegovo vodilo.

Večkrat sva se srečevala v Trstu, na raznih sestankih, pa tudi samo na cesti. Velikokrat je bil videti utrujen, v zadnjem času morda tudi zagrenjen in razočaran, ker so se stvari obračale tako, kot jih sam ni videl, kot jim v svoji poštenosti, predanosti idealom boja proti fašizmu, boja za pravice svojega naroda, boja za svobodo v svetu — tu pri nas pa tudi boja za prijateljstvo in sožitje med obema tu živječima narodoma, ni mogel slediti.

»Se ne počutiš dobro?« sem ga vprašala. Bolj kratek je bil odgovor na to vprašanje, zato pa je postal bolj zgovoren, ko sva se znašla pri vprašanjih, ki so mu bila še vedno prva, pri problemih, ki jih je do zadnjega vedno močno občutil, pri dilemah, ki so bile lastne njemu in vsem tistim, ki smo doživljali boj proti nacifašizmu, ki smo trdno verjeli, da bomo ustvarili boljši, pravičnejši svet, predvsem za mlade, na katere je bil za vedno tako navezan.

In v tistih trenutkih je izginila iz njegovih oči utrujenost; pogled je postal čist, uporen, odločen, kot je bil

verjetno tedaj, ko se je v Trstu povezal z osvobodilnim gibanjem, navezoval stike s slovenskimi in italijanskimi delavci, ustvarjal temelje za Delavsko enotnost, ki je bila v tistih zadnjih časih boja, nato pa še po končani vojni, pomembna vezna točka, v kateri so se razpoznavali vsi antifašisti slovenske in italijanske narodnosti.

O sebi in o svojem bogatem revolucionarnem delu, za katerega je prejel številna visoka odlikovanja in priznanja, ni nikoli rad govoril. »Spomin mi včasih nekoliko ponagaja, pa ne bi rad povedal česa narobe.«

In vendar, koliko je spominov in zapisov, ki jih hrani samo Odsek za zgodovino pri NŠK v Trstu, ki jih je sam zapisal in v njih povedal svoje življenje revolucionarja, pa istočasno življenje tistih, s katerim je prihajal v stik, s katerimi je deloval, ki so mu bili resnični prijatelji in tovariši.

»Pa kaj počivaš?« sem ga vprašala, ko sva se pred meseci srečala, pa sem mu na obrazu videla, da mu ni dobro.

»Saj veš, da nisem mlad in nekaj čez osemdeset let me včasih močno bremenijo. Pa skušam biti, kljub vsemu še aktiven in pomagati, kjer se le da. V življenju sem se vedno izogibal funkcij, čeprav so mi jih večkrat proti moji volji naprtili. Še vedno sem močno navezan na vse, kar se dogaja v zamejstvu, saj sem tu preživel dobršen del svojega življenja.«

Marsikaj ga je v teh novih razmerah begalo. Toda vere, da se bo moralo vse le končati, da se bodo težave nekako le razrešile, ni izgubil.

»Če bomo znali biti združeni, kot smo bili nekoč,« mi je ob zadnjem srečanju med drugim dejal, »potem ni dvoma, da bomo marsikatero stvar rešili in marsikatero nepravilnost odpravili. Vendar bomo morali vsi, kot skupnost, ali posameznik, še marsikaj žrtvovati.«

Tak je bil Tine, dokler je delal tu pri nas, v naših ustanovah in organizacijah, tak je ostal tudi potem, ko je vrsto let nadaljeval delo v raznih družbenopolitičnih organizacijah v piranski občini.

Pogrešali ga bomo tu pri nas, kot ga bodo pogrešali tam, kjer je zadnja leta razdajal svoje moči, znanje, svojo zavednost, svoje poštenje.

Morda je prav, da nismo sledili njegovi zadnji poti. Ostal nam bo v spominu tak, kot je vse življenje bil: pošten, premočrten, odločen, pa vendarle neizmerno dober človek — tak, ki smo ga in ga bomo še imeli za našega prijatelja, tovariša — to, kar je do zadnjega trenutka svojega življenja tudi bil in ostal.

Prizadeti družini naše najgloblje sožalje.

NEVA LUKEŠ

Želimo resno mladino. Vendar tako, ki se zna nasmehnuti.

Če imaš vsaj 16 let, te lahko v treh letih pripravimo na zagotovljeno zaposlitev v bolnišnicah, v zasebnih klinikah ali v zdravstvenih centrih. Lahko ti nudimo brezplačne učne knjige in mesečne stipendije kot odškodnino za tvoja prizadevanja. S pomočjo neprestano novih in drugačnih tečajev ti lahko omogočimo dostop do najbolj zaželenih bolnišničnih storitev: od porodnih do kirurških sob in do operativnih central **118**, ki predstavljajo komaj ustanovljeno Deželno hitro pomoč. Nečesa pa te ne moremo naučiti: smehljaja. Tega boš moral učiti vsak dan ti sam, in sicer osebe, ki jih boš srečeval. Torej: si pripravljen za šolo, ki je drugačna od vseh ostalih?

V Furlaniji-Juljski krajini je kar 11 šol za poklicne bolničarje. Za informativno gradivo povprašaj pri svoji krajevni zdravstveni enoti: upisovanje se bo zaključilo 31. avgusta.

Šole za poklicne bolničarje

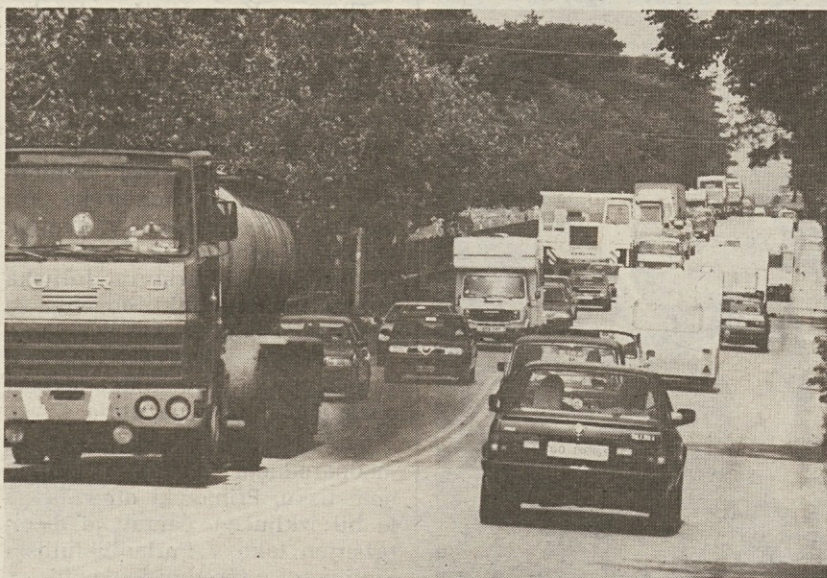
Na pobudo Deželnega ravnateljstva za zdravstvo Furlanije-Juljske krajine.

Pričetek avgusta v znamenju vročine in odhodov na dopust Živo srebro doseglo 35 stopinj Gost promet na Trbiški cesti

Včeraj je bil v Trstu verjetno najbolj vroč dan v tem poletju, saj je v mestu živo srebro doseglo 35 stopinj. Vročina je bila tropska in podobna tisti na južnih poldnevnikih tudi zato, ker je bilo vreme vetrovno (še vedno je pihala burja) in suho. K sreči, saj bi bilo z vlago življenje v mestu neznosno.

Avgust se je torej pričel v najboljši "tradiciji". Prišel se je tudi čas najštevilnejših dopustov in odhodov v letovišarske kraje. Na žalost pa je tudi dokaj "izprazen" Trst še vedno težko prevozen. Avtomobilov je res manj, kar se vidi na velikih parkiriščih in ob obrežju, najrazličnejša dela na številnih mestnih cestah pa povzročajo "ozka grla", ki močno zavirajo pretok avtomobilov. Drugače je podoba mesta izrazito avgustovska. Na nabrežju srečamo ob običajnih jugoslovanskih kupcih več turistov, ki si na poti v Jugoslavijo in Grčijo ogledajo tudi naše mesto. Slikajo se na Trgu Unità, ali pa na kakem pomolu in gredo dalje. Zatočišče pred vročino jim nudijo kavarne ali pa akvarij, ki je, kljub temu, da bi ga bilo treba obnoviti, priljubljena turistična točka. Drugače je precej trgovin zaprtih, ljudje pa hodijo na senčni stranu ulic, saj je v mestnih predelih, ki so manj prezračeni, vročina res neznosna. Pri srcu te kar stisne, če pomisliš na ljudi, ki stanujejo v podstrešnih stanovanjih.

Počitniško je tudi na Krasu, najprej zaradi večjega prometa turistov. Največji naval pričakujejo za danes in jutri, dokaj živahno pa je bilo tudi včeraj, čeprav je bil položaj še kar znošen. Precej gost promet so zabeležili na deželnih avtocestah, na izstopni postaji pri Moščenicah so tako včeraj zabeležili kilometer in pol dolgo kolono avtomobilistov, ki so čakali na izhod (namenjeni so bili torej proti Trstu). Dokaj dolga kolona je bila na openskem križišču, ki je običajno ozko grlo na Krasu. Avtomobilisti, ki so prihajali z avtoceste, so se tako morali ustaviti kmalu po Proseku in čakati na semafor openskega križišča. Nekaj kolon je bilo tudi na mednarodnih obmejnih prehodih. Pri Fernetičih so bile kolone dolge do 600 metrov, vendar avtomobilistom ni bilo treba čakati predolgo. Približno 15 minut so morali čakati tisti, ki so prečkali mejo na Pesku. Največ je bilo italijanskih turistov, precej pa tudi avstrijskih in nemških. Slednjih je vsekakor manj kot druga leta, morda so ob vseh novostih, ki so spremenile Evropo, ostali kar doma z mislijo na združitev Nemčije in seveda na stroške, ki jih čakajo za obnovo vzhodnonemškega gospodarstva. To je seveda le hipoteza, saj je verjetno tudi to, da nemški turisti množično odhajajo v Španijo, kjer je prav Nemčija ogromno investirala v

turistična središča. Skratka, denar ne gre v "tuje"roke...

V teh vročih dneh pa je Kras priljubljen cilj številnih Tržčanov, ki niso šli na počitnice. V večernih urah se gostilne napolnijo, polne so odprte osmice in izredno dobro so obiskane šagre, ki si sledijo iz tedna v teden. Dejstvo je namreč, da je na planoti zvečer veliko hladneje, kot v mestu, kjer vročina zadušno puhti iz asfalta in cementa. Na zelenih dvoriščih gostiln in prostorov za šagre pa pihlja prijetna in osvežujoča sapica, tako da se prigrizek in kapljica vina še kako prirežeta. Številni upokojenci pa posejajo v senci kraškega drevja tudi podnevi. Predvsem v Bazovici in tam, kamor lahko pridejo z avtobusom. Prav za starejše ljudi je poletna vročina najhujši problem. Kdor nima avtomobila,

je pač vezan na avtobusne povezave, ki pa so v večernih urah bolj poredke. Za mnoge pa je prav beg v okolico edina resnična alternativa pred zadušno toploto starih in slabo prezračanih stanovanj, seveda je "beg" z avtobusom veliko bolj omejen. Marsikdo si v poletnih dneh najame sobo v kakem kraškem penzionu (resnici na ljubo jih ni veliko, vendar tisti, ki so, oddajo vse sobe). Vsekakor smo v srcu poletja in po razburljivih političnih in drugih dogodkih bodo tudi omenjene teme naš vsakdanji novinarski kruh.

Na slikah (foto Križmančič): zgoraj gost promet na Tržaški cesti med Opčinami in Prosekom, spodaj zastoj na Tržlanski cesti, kjer so v teku popravila cevi in kjer je promet v zadnjih tednih močno oviran. Sicer pa zagotavljajo, da bodo dela v nekaj dneh dokončana.

Za nekatere poklice iščejo izrecno Jugoslovane Tuji delavci lažje dobijo zaposlitev

Na tržaško uradno tržišče dela »pristika« skoraj 800 tujcev iz držav, ki niso članice Evropske skupnosti. Po zapadu odloka, po katerem so tuji lahko uredili svoj status v Italiji, se je v sezname za zaposlovanje Deželnega urada za delo vpisalo namreč 478 tujih državljanov, medtem ko jih okrog 300 čaka na zaposlitev še iz časa zadnje sanatorije, s katero so italijanske oblasti omogočile tujcem, da si uredijo svoje življenje v Italiji (prejšnja sanatorija je trajala več kot dve leti in je zapadla junija lani). Kljub temu pa tuji državljani sploh ne »ogrožajo« delovnih mest domačih prebivalcev, saj po navadi zasedejo delovna mesta, ki jih domačini ne marajo, a ne zato, ker bi bila slabo plačana ali dekvalificirana, pač pa zato, ker domačini niso zanje usposobljeni ali se jim zdijo prenaporna.

Kot smo že zapisali ob zapadu zadnjega sanacijskega odloka, je tržaška kvstura odobrila letos 939 prošnji tujih državljanov (med njimi je bilo 868 Jugoslovancev), ki so si želeli pridobiti dovoljenje za bivanje in za zaposlitev v Italiji. Dober del prosilcev, ki so jim ugodili prošnje, je že imel zaposlitev, saj so pred tem delali »na črno« (svoj delovni položaj so nato seveda uredili), drugi pa so si končno priborili pravico, da zaprosijo za novo urejeno zaposlitev. Le-teh je v Trstu, kot rečeno, 478 (Jugoslovani predstavljajo 67 odstotkov razpoložljive tuje delovne sile), medtem ko jih je v vsej deželi skupno 1687. Glede na število domačinov, ki iščejo zaposlitev (v vsej deželi jih je 39.415, h katerim bi lahko prišleli še 4 tisoč delavcev, ki so v dopolnilni blagajni, in 1.300 »posebnih« nezaposlenih) predstavljajo tuji državljani torej približno štiri odstotke skupne nezaposlene delovne sile.

Zaradi velikega števila domačih nezaposlenih bi lahko smatrali, da imajo tuji državljani torej velike težave pri iskanju zaposlitve. Podatki, ki nam jih je posredoval Deželni urad za delo, pa te domneve ne potrjujejo, saj tuji državljani - kot rečeno - sprejemajo tudi dela, ki jih domači prebivalci nočejo opravljati, kljub temu da so ta delovna mesta večkrat dobro plačana in kvalificirana. Značilen primer, kot nam je povedala podravateljica Deželnega urada za delo FJK Mary Gemellaro, predstavljajo šoferji velikih tovornjakov, ki prevažajo blago v Bližnji in Daljni vzhod (ali samo v južno Jugoslavijo). Čeprav je to delo dobro plačano, pa ga domačini neradi opravljajo, ker je naporno.

Tuji državljani pa lahko opravljajo tudi druga specializirana dela (gre v glavnem za jugoslovanske državljane, ki so večinoma poklicno usposobljeni, medtem ko delavci iz afriških in južnoameriških držav iščejo nespecializirano zaposlitev). V naši deželi manjkajo na primer specializirani in kvalificirani zidarji, specializirani upravljalci

tiskarskih strojev, delavci, specializirani v sitotisku, poklicni bolničarji, restavriratori starinskega pohištva in starih poslopj itd.

Zanimiv pa je še drug podatek, ki nam ga je posredovala Gemellaro in sicer, da za nekatera dela iščejo izključno tuje delavce: le-te bi zaposlili kot tesarje, kovače, orodne mehanike itd. V nekaterih primerih iščejo delodajalci izrecno Jugoslovane. Tako se je pred kratkim pripetilo, da je neko podjetje iz Vicenze povpraševalo pri Deželnem uradu za delo FJK po večji skupini jugoslovanskih delavcev (po leg tega, da so jugoslovanski delavci bolj usposobljeni od afriških ali južnoameriških, pa igra pri tem veliko vlogo tudi barva njihove polti: v Vicenzi se je namreč naselilo kar veliko temnopoltih delavcev, ki pa jim delodajalci očitno ne zaupajo).

Če bi povzeli podatke o že zaposlenih tujih delavcih, bi nazadnje ugotovili, da jih 62 odstotkov dela v industriji (predvsem v gradbeništvu in v kovinarstvu), 33 odstotkov jih je zaposlenih v terciarnem sektorju (zlasti v trgovini in gostinstvu ter v prevoznem sektorju), komaj 5 odstotkov pa v kmetijstvu.

B. G.

Zahteva kolonkovskih vrtnarjev

Plinovod naj ne oškoduje vrtov!

Pretekli teden je bil v prostorih KD Kolonkovec na Ženjanu sestanek o problemih, ki jih na območju Kolonkovca odpira gradnja plinovoda, ki bo dovajal plin švedski železarni. Sestali so se predstavniki plinovodskega podjetja SNAM in prizadeti lastniki zemljišč, katere je vodil tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec.

Predstavniki SNAM so orisali načrt, po katerem bi plinovod od križišča med Ul. Brigata Casale in Ul. Costalunga do cerkve ob Ul. Flavia speljali po vrtovih. Lastniki zemljišč in Kmečka zveza pa se s tem načrtom nikakor ne strinjajo, zaradi česar so na sestanku predlagali; naj bi plinovod gradili vzdolž Ul. Brigata Casale oziroma vzdolž državne ceste 202. Predstavniki SNAM so ta predlog vzeli v vednost z razumevanjem in celo z zanimanjem ter zagotovili, da bodo natančneje preučili to možnost, ki bi omogočila, da ne bi oškodovali obdelanih površin.

Kmečka zveza je takoj po sestanku posegla tudi pri tržaški občinski upravi in jo povabila, naj podpre predlog kolonkovskih vrtnarjev.

ŠAGRA V PREBENEGU

dan, 3. avgusta, ob 21. uri ples z ansamblom ex SUPERGROUP

jutri, 4. avgusta, ob 21. uri ples z ansamblom FURLAN

v nedeljo, 5. avgusta, ob 18.30 nastop godbe na pihala Breg, ob 21. uri ples z ansamblom POMLAD

v ponedeljek, 6. avgusta, ob 21. uri ples z ansamblom HAPPY DAY.

PRVI VAŠKI POLETNI PRAZNIK V TREBČAH

Danes, 3. t. m., ob 21. uri nastop članov plesne šole SKD F. PREŠEREN iz Boljunca — ples z ansamblom HAPPY DAY

Jutri, 4. t. m., ob 20. uri nagrajevanje otroškega ex tempore — ples z ansamblom HAPPY DAY

TPK SIRENA

prireja jutri, 4., in v nedeljo, 5. t. m., na barkovljanskem nasipu

TRADICIONALNI PRAZNIK KALAMARADA

Zabavali vas bodo jutri ansambel SOUND in v nedeljo pa čarodaj Vikij in ansambel HAPPY DAY.

Vtisi in razmišljanja Podlasice, staroste na letošnjem taboru Rodu Modrega vala

Aktualna privlačnost življenja v naravi

»Govoriti o naravi je danes zelo v modi, vendar pa je vprašanje, kakšen odnos ima večina ljudi v resnici do naravnega okolja. Privlačnost taborništva je tudi ali celo predvsem v tem, da ima do narave pristen odnos, ki pride najbolje do izraza na poletnem taborjenju.« Tako je med drugim univerzitetna študentka filozofije Živka Persič s taborniškimi imenom Podlasica utemeljevala svojo navdušenost predanost organizaciji slovenskih tabornikov v Italiji Rod Modrega vala. Vtisi o neposrednem stiku z naravo so toliko bolj živi, ker so se taborniki RMV komaj dobro vrnili z letošnjega tabora, ki je kot vedno predstavljal najpomembnejši dogodek celoletnega delovanja.

Tržaški in goriški člani RMV so se sredi julija po nekajletnem premoru spet vrnili na taborni prostor pri Ribčevem lazu blizu Bohinjskega jezera. Kot dobro vedo vsi navdušeni planinci ali ljubitelji Bohinja, pa je bohinjski kot med najbolj izpostavljenimi predeli Slovenije dežnim padavinam, ker pa je bil letošnji julij prijeten premor v drugače muhastaletnem vremenu, je bilo z dežjem prizanešeno tudi številnim tabornikom, ki so taborili na tistem koncu. V takšnih razmerah je namreč taborjenje v bližini Bohinja, kamor vsako poletje prihajajo številne skupine tabornikov iz raznih krajev, enkratno doživetje.

Nedvomno je tudi vremenska naklonjenost odločilno vplivala na dobro počutje približno 60 tabornic in tabornikov, ki so se v drugi polovici julija udeležili letošnjega tabora RMV. Pomembnejši pa so bili drugi razlogi, ki jih je izkušena Podlasica, letošnji starosta tabora, zasledila predvsem v prijetnih odnosih, ki so se v razmeroma kratkem obdobju razvili

med mlajšimi in starejšimi udeleženci taborjenja.

Po njenem mnenju so namreč vtisi, ki si jih nabereš na prvem taborjenju, odločilnega pomena za nadaljnje delovanje v organizaciji. Letos je bilo kar 12 novincev, ki so prvič prišli na tabor: skupina je bila kar številčna, še bolj neobičajno pa je bilo dejstvo, da večinoma niso pripadali najmlajši starostni kategoriji (okrog 10 let) članov, temveč je bilo veliko srednješolcev starih okoli 15-16 let.

Pristop takšne »starejše« generacije je po Živkinem mnenju še posebej pomemben, ker se mladi v tistih letih sami odločajo, medtem ko mlajše »napotijo« v organizacijo starši. Sicer pa

je starost okrog 15 let predstavljala tudi povprečje na letošnjem taboru s tem, da je bila večina krepko mlajša od 20 let. Samo nekaj je bilo »starih«, kot je bila tudi starosta Podlasica, ki je bila letos že dvanaletnica na taborjenju, od tega že tretjič pri Bohinju. Starejši in izkušenejši so, kot je že dolgoletna praksa, morali prevzeti nalogo, da so vodili in urejali življenje na taboru.

Pri RMV vladajo namreč precej stroge delovne navade, ki so jih drugi taborniki že opustili: tako si npr. kuhajo sami in to na drva, kar poleg vsega terja tudi precej dela in časa. Ob tem vsakodnevem nujno potrebnem delu, pri katerem se udeleženci

tabora vrstijo, pa se je tudi letos odvijala vrsta že tradicionalnih dejavnosti. Bohinjski kot je izredno prikladen za raznovrstne izlete, kar so rmv-jevci izkoristili: starejši so šli na Črno prst in na dvodnevni izlet na Krn, mlajši pa do Komne in Slapa Savice in na planino Vogar in v Vintgar. Glede na številne izjave sodeč pa je bilo izredno prijetno »normalno« bivanje v taboru, ki je bilo živahno in razgibano. Označevali so ga namreč kopanje v bližnji Savi bohinjski, ki letos ni bila mrzla kot sicer, obvezne gozdne šole, srečanja s številnimi sosedi, športni dnevi in najrazličnejše igre, zvečer pa taborni ognji. Samo ta zadnji del je nekajkrat zmotil dež, ki je bil drugače precej milostljiv.

Prav ta pestrost programa je po mnenju letošnjega staroste med najpomembnejšimi odlikami taborniške organizacije, ki tako daje možnost mladim, da spoznajo veliko najrazličnejših vrst, ne da bi se jim bilo treba nepreklicno odločiti za eno. Predvsem pa omogoča neposreden stik z naravo, kar od vsakega posameznika zahteva tudi precej smisla za iznajdljivost in prilagajanje. In končno tesno poveže med seboj pripadnike te skupnosti, istočasno pa ovrednoti doprinos vsakega posameznika.

Čeprav se je taborjenje šele dobro zaključilo, udeleženci so se vrnili domov v ponedeljek zvečer, pa člani vodstva že razmišljajo o jesenskozimskem delovanju. Prvo predvideno srečanje se nanasa na oceno tabora v Bohinju, kateremu bo septembra sledil še kakšen enodnevni izlet. Že sedaj pa vodstvo organizacije razmišlja o zimovanju, ki naj bi tudi bilo v priljubljenem bohinjskem kotu. (bip)

Na sliki udeleženci letošnjega tabora RMV v zboru.

Zaskrbljena razmišljanja tajnika Kmečke zveze Edija Bukavca

Vprašljiva bodočnost kraškega človeka v luči nove urbanistične zakonodaje

V sredo, 25. julija, je deželni svet odobril zakon, ki bo urejal ocenjevanje vpliva urbanističnih posegov na okolje v Furlaniji-Juljski krajini. Gre za normativ, kakršnega v tem času sprejemajo tudi druge deželne uprave po Italiji, in sicer na osnovi smernic Evropske skupnosti. Toda po drugi strani je pravkar odobreni normativ pri nas le eden iz vrste novih zakonskih ukrepov, ki bodo v nekaj mesecih temeljito spremenili celotno urbanistično zakonodajo v Furlaniji-Juljski krajini, in to s posebnim ozirom na kraško območje. Deželni odbor je namreč pred nedavnim izdelal in predložil deželnemu svetu zakonski osnutek za ureditev nekaterih parkov v Furlaniji-Juljski krajini, med katerimi je tudi kraški park. Predsednik deželne ga odbora pa je medtem, in sicer 20. februarja letos, izdal odlok, s katerim je zamrznil urbanistične posege na področju bodočega kraškega parka za dobo najmanj 3 let. Poleg tega pa deželni odbor pripravljati tudi nov urbanistični zakon, ki naj bi zamenjal onega iz leta 1968.

»Pred nami so res velike novosti, ki bodo bistveno spremenile naš odnos do teritorija,« nam je dejal tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec, ki tej problematiki posebno pozornost sledi, saj neposredno zadeva slovenske kmetovalce tako po poklicni kot po narodnostni plati. »Ena izmed glavnih značilnosti nove zakonodaje je koncentracija pristojnosti na deželno upravo. Tako je v snujem se novem urbanističnem zakonu predvideno, da bo Dežela poleg splošnega deželnega teritorialnega načrta izdelovala tudi sektor-ske in podrobnostne načrte. Osrednjo pristojnost pa bo na osnovi pravkar odobrenega zakona imela deželna uprava npr. tudi pri ocenjevanju vpliva urbanističnih posegov na okolje, saj bo vse večje posege oziroma posege na "občutljivih" območjih, kot so parki, ocenjeval razširjen deželni tehnični odbor.«

Kmečka zveza je podobno kot ostale kmečke stanovke organizacije v Furlaniji-Juljski krajini zavzela zelo kritično stališče do deželnega zakona o ocenjevanju vpliva na okolje. »Danes nihče ne zanika, da je ocenjevanje vpliva na okolje potrebno za velike posege, kot je npr. pri nas gradnja sin-hrotrona,« nam je dejal Bukavec, »toda to je po našem mnenju pretirano, ko gre za "normalne" kmetijske strukture ali dejavnosti.« Kmečke stanovske organizacije iz Furlanije-Juljske krajine so v tem smislu predlagale, naj bi zakon predvideval poenostavljene postopke, ko gre za ocenjevanje kmetijskih pobud, pa še, da bi v deželnih komisijah, ki bodo pristojne za ocenjevanje, imeli besedo tudi predstavniki produktivnih dejavnosti, vendar niso prodrl. Dosegle so le obljubo od odbornika za prostorsko načrtovanje Carboneja, da bo pri izdelavi paramet-

rov za določanje "občutljivih" območij upošteval ugovore kmečkih organizacij. Kmečka zveza je nadalje zahtevala, naj bi pri ocenjevanju vpliva na okolje upoštevali tudi njegove etnične značilnosti. To stališče sta v deželnem svetu med drugim zagovarjali SSK in KPI, vendar ni prodrla.

Mimo tega pa pri Kmečki zvezi vzbuja veliko zaskrbljenost tudi vse, kar Dežela pripravlja oziroma je že sprejela v zvezi s kraškim parkom. Na osnovi razpoložljivih podatkov naj bi kraški park obsegal kar tri četrte kmetijskih površin na Tržaškem. Teh je skupno okrog 22 tisoč hektarjev, park pa bi jih zajemal 15 tisoč. To je vsekakor zelo veliko, če pomislimo, da so kraški rezervati, ki jih je predvideval zakon Belci, obsegali skupno 4.500 hektarjev. Na osnovi zakonskega osnutka, ki ga je predložil deželni odbor, bodo vse posege na področju parka urejali tako imenovani "ohranitveno-razvojni načrti", ki bodo v mejah parka imeli večjo veljavo kot sami občinski regulacijski načrti, kar seveda tudi pomeni, da občinske uprave tam ne bodo imele pomembne besede. Resnici na ljubo to se že zdaj dogaja, saj je, kot uvodoma omenjeno, predsednik deželnega odbora izdal 20. februarja letos odlok, s katerim je zamrznil vse posege na področju bodočega kraškega parka, tako da je treba na tem področju že danes praktično za vsako stvar imeti dovoljenje deželnih oblasti.

»Tudi mi smo za zaščito Krasa,« pravi tajnik Kmečke zveze, »toda celotnega Krasa, tako kraške narave kot kraških ljudi z njihovo kulturo vred. Po našem bi napravili usodno napako, ko bi na Krasu ne omogočili razvoja tradicionalnih dejavnosti, kot so kmetijstvo, obrtništvo in gostinstvo, saj bi to ohromilo kraškega človeka in bi uničilo tisto ravnovesje, ki je omogočilo, da je Kras danes tako velika naravna

in hkrati tudi kulturna dobrina. Zato se mi zavzemamo za takšno zaščito Krasa, pri kateri bi bili protagonisti sami Kraševci.«

»Vse to smo mi kot Kmečka zveza in sploh kot predstavniki slovenskega življa nešteto krat javno povedali in v tem smislu so nam oblasti tudi že marsikaj obljubile, npr. leta 1978 ob sprememu deželnega urbanističnega načrta in leta 1983 ob odobritvi zakona 11 o parkih,« nadaljuje Bukavec. »Žal pa moramo zdaj ob pripravljajoči se novi deželni urbanistični zakonodaji ugotoviti, da so naša stališča zalegla kot bob ob steno. Opažamo, da se večajo in množijo vsakovrstne omejitve in birokratske težkoče, ki dobesedno dušijo vsako podjetniško pobudo na Krasu, še zlasti v kmetijskem sektorju, ki je že tako šibko. Vse to je hudo tudi z narodnostnega vidika, saj šibijo našim ljudem zavest, da so gospodarji na lastni zemlji in da na tej zemlji smejo delati vse, kar je potrebno za njih nemoten obstoj in razvoj.«

Kmečka zveza meni, da bi za dosego tega cilja lahko bil izredno dragoceno sredstvo zakon o Krasu, ki ga prav tako pripravlja deželna uprava v tem času. »Ta zakon bi moral spodbuditi razvoj vseh tradicionalnih dejavnosti na Krasu, tako kulturnih kot gospodarskih,« pravi Bukavec. »In to z izdelavo podrobnih področnih načrtov, ki morajo predvidevati tudi ureditev vseh potrebnih infrastruktur, kakor tudi z dodelitvijo potrebnih finančnih sredstev. Po našem bi ta zakon ne smel biti podrejen normativu, ki ga Dežela pripravlja na urbanističnem področju, ampak bi moral biti njegov sestavni del. Vsekakor pa naj ponovim: pod vprašajem je preživetje kraškega človeka, od katerega je odvisna tudi ohranitev kraškega teritorija, kakršnega danes poznamo.

M. B.

Vprašanje listarskega svetovalca o fojbah predsedniku deželnega odbora Biasuttiju

Se mar Gambassini boji zgodovinskih raziskav?

Načelnih deželne svetovalske skupine Liste za Trst Gianfranco Gambassini je zastavil predsedniku deželnega odbora dokaj izvirno vprašanje, v katerem prevladuje dokajšnja svetovalčeva zaskrbljenost.

Gambassinija namreč skrbi, da ne bi kdo pričel z resnim raziskovanjem o fojbah in žrtvah, ki naj bi bile tam pokopane. Že ob začetku svojega vprašanja Gambassinij opozarja, da je treba biti dokaj opreznj glede "sprememb" komunistov na tej in oni strani meje. Le ti so namreč, pravi Gambassini, veliko let skrivali resnico o fojbah, sedaj pa jo hočejo odkrivati, očitno, si misli listarski prvak, imajo nekaj za bregom.

Gambassini navaja vrsto pobud, do katerih naj bi bila tudi deželna vlada silno oprezna. Med nevarnostmi za "resnico" o fojbah imenuje predlog novogoriškega župana Sergija Pelhana, da bi uvedli skupno raziskavo o fojbah, predlog je podprl tudi goriški župan Scarano. Pelhanov predlog pa sta sprejela tudi furlanski in tržaški inštitut za

zgodovino odporniškega gibanja. Septembra bodo priredili celo simpozij, ki se ga bodo udeležili znanstveniki iz Ljubljane, Zagreba, Rovinja in Reke. Cilj zasedanja je ustanoviti mešano komisijo, ki naj bi raziskovala vso problematiko fojb.

Vsem tem inštitutom in znanstvenikom pa Gambassinij ne zaupa in svetuje deželni vladi, naj se mu v nezaupanju pridruži. Razlog je zelo preprost: po tolikih letih je nemogoče odkriti bistvene novosti. Poleg tega bi bilo treba najprej vprašati mnenje sorodnikov žrtev (ki po Gambassinijevem mnenju nikakor ne želijo takšnih raziskav) in kaj bi bilo, ko bi bil kdo od krivcev še živ? Resnica o fojbah je in bo tista, ki jo zagovarjajo Gambassini in njemu podobni in ki jo listarski prvak tudi navaja v svetovalskem vprašanju: krivo je bilo barbarstvo partizanov in njihovih "grozljivih osebnih zločinov". Čemu torej vsa ta raziskovalna mrzlca? Po branju vprašanja bi najraje vprašali Gambassinija: Se morda boji zgodovine?

Zdravko Skupek se nam je javil iz sovjetskega glavnega mesta

Kljub slabemu vremenu trojica tržaških kolesarjev srečno dopotovala v Moskvo

Trojica kolesarjev (Skupek, Bukavec in Bonaldi) s spremljevalcem Sardočem, ki se je letos odločila, da prevozi pot iz Trsta v Moskvo, je po petnajstih napornih dneh kolesarjenja in 2.800 prevoženih kilometrih dosegla zastavljeni cilj in prispela v rusko prestolnico. Zadnjič so se javili iz Varšave, ko jim je do cilja manjkalo še sedem etap, ki so se zaradi izredno neugodnih vremenskih okoliščin izkazale za pravi kalvarij. Od takrat dalje jih je namreč vsak dan močilo in njihova dogodivščina se je izkazala za veliko težavnejšo, kot so prvotno pričakovali. Tudi Moskva jih je pričakala v dežju in mrazu. Po več kot tisoč kilometrih, prevoženih po slabih ruskih cestah, posipanih povečini z grobim peskom, so Zdravko, Luciano in Marino preluknjali razmeroma malokrat - točneje sedemkrat.

Iz Sovjetske zveze prinašajo kolesarji veliko nepozabnih, pa tudi nekaterih izredno neprijetnih spominov, ki jih bodo spremljali celo življenje. Več o njihovi pustolovščini bomo lahko izvedeli od sobote zvečer dalje, ko je predviden njihov povratak domov. Za zdaj pošiljajo iz Moskve vsem lep pozdrav.

Priprave na septembrski Musicanta

Na natečaj Musicanta, ki ga bodo letos priredili septembra, se je v pičlih dveh tednih prijavilo še sedemdeset mladih glasbenikov, kar potrjuje veliko zanimanje za to prireditev, ki jo je občinsko odborništvo za mladinska vprašanja začelo prirejati lani. Na odborništvo sicer obžalujejo, da se je doslej le malo mladih prijavilo za gledališki ali plesni nastop, kar utemeljujejo z dejstvom, da je bila lanska prireditev zasnovana skoraj izključno na glasbi. Zato se bojijo, da bi se mladi gledališčniki in plesalci čutili zapostavljene. Da bosta gledališče in ples imela v okviru prireditve enakopravno težo, pa potrjuje sklep odborništva, da za te nastope uredi poseben, intimnejši oder na Trgu Cavana. Gledališki in plesni nastopi naj bi bili torej na vrsti v petek, 7. septembra.

Na natečaj se je mogoče prijaviti še do 8. avgusta. Kdor bi torej želel nastopiti, naj se prijavi v dvorani za tisk na Trgu Unità 4/a, ki je odprt od ponedeljka do petka od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure, ali naj zavrti številko 6754850.

Neznanca okradla trgovino

Včeraj ob 10.30 dopoldne sta neznanca vdrla v trgovino Molinterni elettricità in jo okradla. Eden od zlikovcev se je spravl nad lastnico Nadio Molinterni in jo potisnil v skladišče za trgovino, drugi pa je medtem iz torbe moža lastnice pobral 900 tisoč lir. Takoj nato sta zlikovca zbežala. Kot je lastnica povedala policisto, sta bila zlikovca stara od 20 do 25 let in sta bila temnejše polti, visoka, ostrižena na kratko. Poltacija je nemudoma prečesala vso okolico, vendar brez uspeha.

Stališče naravovarstvenih organizacij

Skladišče Monteshell bo nevarno za okolje

Načrt družbe Monteshell, da bi na prostoru bivše žaveljske rafinerije Aquila zgradili skladišče utekočinjenega petrolejskega plina, zbuja, kot znano, vrsto pomislekov. Svoje nasprotovanje so v tiskovnem sporočilu izrazile tudi naravovarstvene organizacije Liga za okolje, krožek Arcobaleno iz Milj in krožek Verdeazzurro prav tako iz Milj.

Naravovarstveniki nasprotujejo načrtu iz dveh bistvenih razlogov. Glede prvega opozarjajo, da je utekočinjeni petrolejski plin vnetljiv in da lahko eksplodira. Tudi ko bi bile možnosti, da pride do nesreče, majhne, pravijo naravovarstveniki, je dovolj razlogov za spremembo načrta. Ob bivši žaveljski rafineriji je že danes vrsta objektov, za katere bi bil vsak požar usoden. Poleg tega je območje močno obljudeno in bi se lahko nesreča spremenila v katastrofo.

Naravovarstvene organizacije pa navajajo še en razlog, ki govori proti gradnji skladišča. Sprašujejo se namreč, ali je pametno zasesti to območje s skladiščem, ko pa bi lahko tam gradili takšne industrijske objekte, ki bi zaposlili večje število ljudi. Naravovarstveniki predlagajo, naj bi kot strateško izbiro predlagali objekte z visoko tehnologijo, ki pa ni nevarna za okolje. Območja nekdanje žaveljske čistilnice bi se lahko tako posluževala ustanova EZIT, namestili pa bi lahko tudi nekatere laboratorije Centra za znanstvene raziskave.

Drugačna uporaba prostora bi tako preprečila, da bi morebitne nove objekte gradili na Krasu, saj je območje pri Žavljah dokaj široko. Skratka, naravovarstveniki dvomijo, da je izbira podjetja Monteshell najbolj racionalna tudi z ekonomskega vidika. Skladišče je namreč skladišče in ne bi kaj prida pripomoglo k razvoju tržaškega gospodarstva in k zaposlovanju delovne sile.

Naravovarstveniki ob koncu svoje-ga sporočila predlagajo, da bi bonificirali stare objekte nekdanje rafinerije, kar bi znatno prispevalo k izboljšanju kvalitete okolja.

Sporočamo žalostno vest, da je 30.

julija preminil

Franc Lipovec - Tine

Na pokojnikovo željo smo se od njega poslovili v ožjem družinskem krogu na piranskem pokopališču.

Žena Ivanka, sestra Emilija, hči Darka z Mohamedom, sin Sergij z Anko, sin Rado z Jasno, vnuki Sana, Alja, Tamara, Urška, Savo, Nina, Nežka in Nanča.

Lucija, Trst, Koper, 3. avgusta 1990

Sergiju in Darki ter drugim svojim izražajo ob smrti očeta Tineta globoko občuteno sožalje

Stojan, Bruna, Maks in Meri Spetič

Ob izgubi bivšega uslužbenca Franca Lipovca izreka iskreno sožalje Sergiju Lipovcu in svojem

Založništvo tržaškega tiska

Ob težki izgubi Franca Lipovca - Tineta izreka svojem iskreno sožalje

Odsek za zgodovino pri NŠK

Združenje aktivistov in invalidov NOB na tržaškem ozemlju izreka ob smrti tov. Tineta Lipovca, družini iskreno sožalje.

SLORI izreka globoko sožalje svojemu tajniku Sergiju Lipovcu ob očetovi smrti.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza izreka globoko sožalje Sergiju Lipovcu ob smrti dragega očeta.

† Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi

Nikola Tul

Pogreb bo danes, 3. t. m., ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Mačkolje.

SVOJCI

Mačkolje, 3. avgusta 1990

V daljšem pismu našemu uredništvu

Wehrenfennig nasprotuje predlogom deželnega odbornika Francescutta

Deželni svetovalac Zelene liste Andrea Wehrenfennig nam je poslal daljše pismo, v katerem zelo ostro napada deželnega odbornika za turizem Gioacchina Francescutta zaradi njegovih predlogov, po katerih naj bi v Trstu priredili start znane motoristične dirke Pariz-Dakar za leto 1991-92 in svetovno motonavično prvenstvo off-shore leta 1991. Za oba predloga je Wehrenfennig sicer izvedel iz časopisa, vendar so se mu ob njiju porodili številni dvomi in pomisleki, še zlasti, ker naj bi obe iniciativi finančno podrla Dežela Furlaniji-Juljska krajina.

»Kot kaže,« piše svetovalac Zelene liste, »pri Francescuttu niso naletele na noben odziv vesti in kritične sodbe o značaju in posledicah dirke Pariz-Dakar, te reklamne "mega barake" za motoristično porabo, ki med drugim "izvažajo" v tretji svet najslabšo podobo in najbolj negativne modele obnašanja naše "razvite" omike. Da ne govorimo o vesteh (sicer redno zanikanih, a nikdar na prepričljiv način) glede žrtev, ki so jih nesreče udeležencev dirke povzročile med prebivalstvom afriških pokrajin, preko katerih dirka poteka.«

Wehrenfennig se nato kritično obregne tudi ob napoved, da bi dirka Pariz-Dakar lahko imela tudi "prolog z dirko po tržaškem in istrskem Kra-naša dežela in ljubo se mi ne zdi, da bi veslanje, namesto da vabimo onesnaževalne in golo konzumistične manifestacije, ki imajo samo ta namen, da spodbujajo "business" sponzorjev in da ponujajo "privilegij", da lahko naša dežela gosti soproga monaške princeze Caroline z njegovim dvorom?" se ob koncu svojega pisma sprašuje svetovalac Wehrenfennig.

Koristno se je spomniti, da je na Krasu že leta predviden naravni park, za katerega ustanovitev je deželni odbor (katerega član je tudi Francescutto, ali ne?) v preteklih mesecih predstavil zakonski načrt, ki med drugim v ta namen predvideva določeno proračunsko vsoto,« nadaljuje Wehrenfennig in se sprašuje, ali smo priče še enega izmed mnogih primerov javne uprave, ki z levo roko uničuje tisto, kar je naredila - ali bolje samo obljubila - z desnico.

In za »dulcis in fundo« (nesreča pač nikdar ne pride sama) še off-shore - protestira svetovalac zelenih: predvidena je serija tekem, ki bi trajale ves teden na morju pred Trstom in Lignanem, ena pa bi šla celo do istrske obale. »V Trstu smo v zadnjih letih to zadevo že okusili, z mostuoznimi gliserji, ki so startali (k sreči le en sam dan v letu!) od nabrežja pred Trgom Unità in potem, ko so ustrezno zameglili zrak z oblaki smrdljivega dima (in po vrhu onesnažili morje z velikimi madeži olja), odbrzeli proti Tržicu, pri čemer so povzročili vibracije pri vsem, kar je bilo na njihovi poti, vključno z morskim parkom v Miramaru. Poskusimo si zamisliti, kaj bi pomenila ista zadeva, podaljšana na ves teden!

Trst se ponaša z dolgo in uspešno jadrnalno tradicijo (Barcolana docet); ali ne bi bilo bolje podpreti njo in še nekatere druge ekološke športe, kot je veslanje, namesto da vabimo onesnaževalne in golo konzumistične manifestacije, ki imajo samo ta namen, da spodbujajo "business" sponzorjev in da ponujajo "privilegij", da lahko naša dežela gosti soproga monaške princeze Caroline z njegovim dvorom?" se ob koncu svojega pisma sprašuje svetovalac Wehrenfennig.

V Boljuncu so okusne Zobčeve postrvi od prejšnjega tedna tudi na prodaj

Boljunc, vas ki privablja zaradi svojih slikovitosti, predvsem zaradi doline Glinščice, pa tudi drugih zanimivosti številne Tržačane in druge izletnike, se od preteklega tedna lahko ponosa še z eno novostjo.

Na Jami (v središču Boljunca), kjer je že tri leta, morda še več, delovala ribogojnica, najprej za rake, nato pa še za postrvi, so lastniki dobili dovoljenje tudi za prodajo postrvi, ki jih tam sami gojijo.

Otvoritveno slovesnost smo zamudili zaradi stavke pri našem dnevniku. Zato pa sta nas Aldo Zobec in njegova žena Miranda (starša pravega lastnika in pobudnika te dejavnosti - Edija) pričakala pred stavbo na Jami, kjer je bila nekoč javna pralnica; poslopje je bilo nato precej časa zapuščeno, potem pa je Edi Zobec, biolog, ki je opravil na tržaški univerzi tezo o rečnih rakih, poslopje popravil in v njem začel gojiti najprej rake.

Ker pa je izvirke vode, ki prihaja prav izpod hriba ob stavbi zelo čist, kar so potrdile razne znanstvene raziskave, se je Edi - kako bi rekli - za svoj hobi posvetil najprej gojenju rakcev, nato pa še gojenju postrvi.

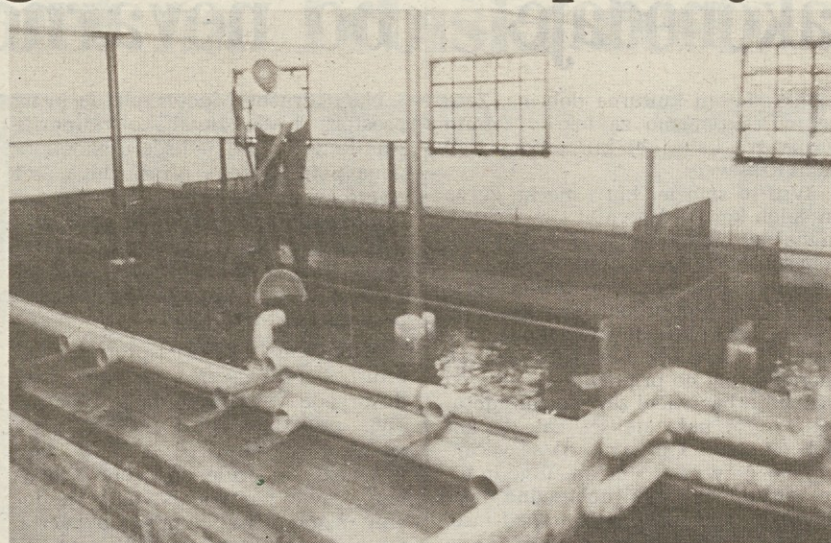
»To je bilo toliko let zapuščeno področje v Boljuncu. Marsikaj se je tu dogajalo, kar ni bilo niti koristno, niti v ponos vasi. Potem smo se mi, navdušeni nad zamislijo našega sina Edija, lotili popravilnih del in tu napravili bazene za gojitev rakov.«

»Ambient pa ni bil primeren za gojenje rakov in tako se je moj sin odločil za zrejo postrvi,« nam je povedal oče Aldo. Voda je tu zelo čista, vsebuje dovolj mikroorganizmov in je primerna za gojenje postrvi, toda ne navadnih, takšnih, kot jih morda prodajajo v raznih ribarnicah, temveč tiste vrste postrvi, ki jih imenujejo lastniki in gojitelji postrvi - salmonate.

»Te postrvi so zelo dobre, njihovo meso cenjeno, okus pa je tak, kot bi jedli meso lososa (salmone). Živijo in se razvijajo samo v zelo čisti vodi, ki so jo pregledali strokovnjaki in torej ni nevarnosti kakršnihkoli boleznih ali infekcij.«

Prodaja bo sedaj stekla vsak petek in soboto od 8.30 do 11.30. Že prvi petek in soboto ni manjkalo kupcev, sta nam Aldo in Miranda povedala. In vsi so pohvalili dobre ribe, ki jih je pač vsakdo napravil po svojem okusu.

Ta del Boljunca je bil dolgo povsem zapuščen, sta nam še povedala. Potem so tu napravili igrišče za odbojko. Že več časa se tako tu zbira boljunska mladina. Malo igra, še več pa se pogovarja in združuje. Urejena ribogojnica in sedaj tudi prodajalna postrvi, daje

sedaj temu predelu vasi povsem drugačno lice, ki so ga veseli in zadovoljni vsi domačini.

Pogledali smo si notranjost ribogojnice, kjer je kakih pet, šest bazenov, v katerih plavajo postrvi različnih velikosti. Da postrv zraste, je treba precej mesecev, več kot leto dni. Te postrvi, ki jih imajo sedaj v bazenih, bodo verjetno kaj kmalu prodali, morda do oktobra. Zanimanje je veliko in vsi, ki so postrvi že kupili, jih niso mogli prebraviti.

Potem bo treba začeti vse znova in čakati, da postrvi zrastejo.

V tem času so se pobudi pridružili še prof. Mario Specchi, biolog na tržaški univerzi, pri katerem je Edi napravil svojo diplomsko nalogo, pa še prof. Elvezio Ghirardelli, pravtako znani biolog s tržaške univerze.

Prišel je še Edijev brat Miran, navdušen speleolog, ki tesno sodeluje s speleologom Stojancom Sincinom ter so pred časom pregledali jamo, odkoder prihaja na dan voda. Našli so odprtino in ker so domnevali, da skozi njo uhaja voda, so jo zaprli. Od tedaj dalje priteka voda redno na plan in tudi v redni količini, nam je povedal Miran.

Potem ko so nam še povedali, da ne sme imeti voda manj kot devet in več kot 11 stopinj, nam je prijazni prof. Specchi, navdušen nad svojim študentom Edijem Zobcem, pa tudi nad dobrimi postrvmi, povedal še nekaj receptov, kako pripraviti to ribo.

»Zbral sem že okoli 27 receptov in s pomočjo žene bom že v kratkem izdal posebno knjigo o pripravi postrvi.«

Bil je tako priazen, da nas je že sedaj povabil na prireditve ob izidu nje-

gove kulinarčne knjige; še bolj priazen pa je bil, ko nam je povedal tri recepte, kako pripraviti postrvi.

Boljuncani, ki te dobre postrvi že kupujete, pa vsi ostali, ki boste to prav gotovo še storili, pozor!

Kot prvi recept nam je prof. Specchi svetoval kuhano postrv v vodi, v katero smo dali čebulo, rožmarin, zeleno, lovorjeve liste in še kakšno želišče po lastnem okusu. »Pri postrvi ne jemo kože, ker je trda in neuzitna. Zato pa jemo meso, ki je mehko, rožnato in ga lahko izboljšamo, če ga polijemo z malo olja in majoneze ter dodamo še nekaj kapljic limone.«

Vse drugačnega okusa je pečena postrv na žerjavi. Če je postrv večja, jo razrežemo na kose in ko jo dve-tri ure mariniramo v zmesi olja, limone in še drugih zelišč, jo spečemo in ji potem dodamo vse, kar našemu okusu odgovarja.

Postrv v soli je bila od vseh receptov najbolj svojevrstna. Postrv je treba položiti na plast grobe morske soli. V trebuh naložimo vejice rožmarina, morda še sira in še kaj po našem okusu. Ko je postrv pečena, se vsa odveč skorja soli odstrani in ostane le meso postrvi, ki je zelo okusno, lahko pa jo jemo s kuhanim krompirjem in še z drugim.

Boljuncani tako vedo: v petek in soboto si lahko privoščijo odlične postrvi. Sedaj vedo za to novico tudi drugi. Do približno konca septembra, oktobra, so še zaloge postrvi, potem pa treba čakati na nove.

Na sliki (foto Magajna) Aldo Zobec na delu pri bazenih s postrvmi.

NEVA LUKEŠ

Dolinska občina išče spremljevalce prizadetih

Dolinska občinska uprava vabi zainteresirane, ki bi radi opravljali službo spremljanja prizadetih otrok v dolinski občini v šolskem letu 1990-1991, naj vložijo prošnjo v občinskem tajništvu na županstvu v Dolini. Rok za predložitev prošnje zapade danes, 3. avgusta, ob 12. uri.

mali oglasi

OSMICO je odprl v Štandrežu (Gorica) Stanko Marušič. Toči belo in črno vino ter nudi domač prigrizek.

OSMICO je odprl Romano Purič (Repen 13).

OSMICO je odprl Miro Žigon - Zgonik 36.

POŠTENA GOSPA lepe zunanosti išče poldnevno zaposlitev kot prodajalka v trgovinah čevljev, galanterije ali konfekcije, pa tudi v trgovinah kuhinjske posode. Govori slovensko in srbohrvaško. Tel. od 13.30 do 14.30 ali zvečer od 20. do 21. ure na št. 828976.

CVETLIČARNA ANGELA obvešča cenjene odjemalce, da bo trgovina zaprta do 27. avgusta.

PROĐAM frajtonarico mod. kapš hea. Tel. 231805.

PROĐAM kombi renault expres dizel, 37.000 km, letnik '87. Tel. na št. 731377 ob delavnih urah.

PROĐAM pol novi obrat za zajčerejo z avtomatičnim čiščenjem. Tel. (0432) 790526.

PROĐAM hladilnik philips visok 1,80 m z zmrzovalnikom s petimi vrati, zelo malo rabljen. Tel. 211754.

PROĐAM renault super 5 GTL, letnik 1985. Tel. 421508 od 13. do 13.30 in po 21. uri.

UGODNO PROĐAMO drva za kurjavo. Tel. (0481) 884161.

RIBOGOJNICA ZOBEC iz Boljunca obvešča cenjene odjemalce, da bo odprta vsak petek in vsako soboto z urnikom od 8.30 do 11.30. Nudimo prvovrstne salmonirane postrvi.

18-LETNO dekle z opravljenim dvoletnim tečajem za prodajalce, išče delo na tem področju. Tel. (0481) 882537.

NA POKRITEM trgu prodam zaradi boleznih po zelo ugodni ceni prostor za prodajo cvetic in rastlin. Tel. v večernih urah na št. 381006.

PODIJETJE išče prodajalko z višjo izobrazbo. Nujno znanje slovenskega in italijanskega jezika. Prošnje poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Prodajalna Opčine".

PROFESOR literature z izkušnjami daje lekcije italijanščine za osnovne, srednje in višje šole. Tel. 830547.

DIPLOMIČANA nudi lekcije iz latinščine in italijanščine. Tel. ob uri kosila na št. 948080.

NOVOUSTANOVLJENI kamping Savinja vabi goste v Zgornjo Savinjsko dolino. Tel. (003863) 831463.

MUCEK novorojenček išče zatočišče pri ljubitelju živali. Tel. 213856.

SUHA drva za kurjavo prodajamo. Tel. na št. 421508 od 13. do 13.30 ter po 21. uri.

KAMION BONETTI F 80, 4x4, prodajamo. Tel. na št. 421508 od 13. do 13.30 ali po 21. uri.

MLADA gospa sprejme delo kot hišna pomočnica. Tel. na št. 003866 - 58806.

Primorski dnevnik

Vsa razna obvestila in objave sprejemamo vsak dan samo od 8. do 13. ure po tel. 7796-611

menjalnica

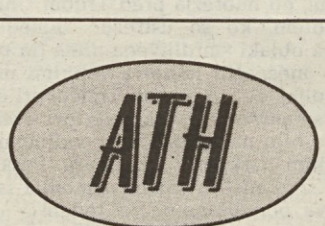
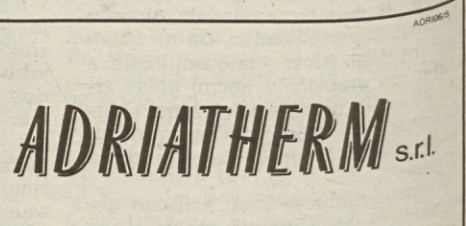
ITUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	ITUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1185,200	1150.—	Japonski jen	7,834	7,500
Nemška marka	731,820	725.—	Švicarski frank	858,490	851.—
Francoski frank	218,300	215.—	Avstrijski šiling	104,014	102,500
Holandski florint ...	649,720	642.—	Norveška krona	189,590	186.—
Belgijski frank	35,596	35.—	Švedska krona	200,450	197.—
Funt šterling	2172,400	2120.—	Portugalski eskudo ..	8,312	7.—
Irski šterling	1963,750	1930.—	Španska peseta	11,897	11.—
Danska krona	191,920	188.—	Avstralski dolar	924.—	860.—
Grška drahma	7,464	7.—	Jugoslov. dinar	—	100.—
Kanadski dolar	1024,300	970.—	ECU	1516,800	—

BCKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Tel.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

DOLINA 445 (Trst)
Tel. (040) 228800 - 228000
Telefax (040) 228053 - Telex 461105

UVOZ - IZVOZ - REEKSPORT

REPROMATERIALI - BLAGO ŠIROKE POTROŠNJE

Praznik tiska KPI v Naselju sv. Sergija

Sekcija zdravstvenih delavcev N. Bet-hune pri KPI prireja od danes do nedelje praznik komunističnega tiska, ki bo v Ljudskem domu v Naselju sv. Sergija v Ul. Peco 7. Nocoj ob 19.30 bo na sporedu prva okrogla miza, ki bo namenjena obravnavi nezdgo, ki se pripetijo v gospodinjstvu, kasneje pa bo nastopila glasbena skupina Barbanera. V naslednjih dneh bo več srečanj, na prazniku pa so odprte tudi razne razstave, med njimi tudi o nedavnem svetovnem nogometnem prvenstvu, kakor ga je prikazala priloga dnevnika Unità »Cuore«. Zaključnega dne se bo udeležili tudi Sergio Natoli, član vsedržavne komisije KPI za zdravstvo.

gledališča

MIRAMARSKI PARK

Poletna prireditve LUČI in ZVOKI
Nocoj ob 21.30 predstava v angleščini in ob 22.45 v italijanščini.

Jutri ob 21.30 in ob 22.45 predstavi v italijanščini.

GRAD SV. JUSTA

Ob 200-letnici Mozartove smrti sta Aiace in Lumiere Fice, v sodelovanju s tržaško letovišcarsko ustanovo priredila ciklus filmov:

Nocoj ob 21.15 bodo na velikem zaslону na Gradu sv. Justa - Cortile delle Milizie predvajali film »Don Giovanni«. Jutri bo na sporedu »Il flauto magico« in v nedeljo »Cosi fan tutte«.

razne prireditve

ŠD Vesna priredi jutri, 4., in v nedeljo, 5. t. m., ŠAGRO na vrtu Ljudskega doma v Križu. Igral bo ansambel Lo Zodiaco. V nedeljo ob 21. uri žrebanje loterije.

razna obvestila

SDZPI obvešča, da so uradi zaprti do 20. avgusta.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu obvešča, da bo zaprta do 17. avgusta.

Uprava občine Zgonik obvešča, da bo občinska knjižnica v Salezu zaprta od 6. do 20. t. m.

Sedeži VZPI-ANPI, ANED in ANP-PIA v Ul. Crispi 3, bodo zaprti zaradi poletnih počitnic do 31. t. m.

izleti

Društvo slovenskih upokoencev v Trstu prireja izlet v sredo, 22. avgusta, v Ilirsko Bistrico in na Mašun, kjer se bomo srečali s pobratnim društvom. Obiskali bomo grad Prem in Pregarje. Vpisovanje v četrtek, 9. avgusta, od 9. do 10. ure v društvenih prostorih.

razstave

V foyerju Tržaške kreditne banke, Ul. F. Filzi 10, je na ogled razstava DRAGA DRUŠKOVIČA.

Na sedežu letovišcarske ustanove v Miljah razstavlja do 15. t. m. slikarka LAURA ORMAŠ.

čestitke

Ob rojstvu male NIKE čestitajo Darjotu in Nataši uslužbenci Društvene prodajalne na Opčinah.

kino

ARISTON - 21.15 I favolosi Baker, i. M. Pfeiffer, J. in B. Bridges.

EXCELSIOR - Zaprto.

EXCELSIOR AZZURRA - Zaprto.

NAZIONALE I - 16.30, 22.15 Trappola per un killer, i. Kevin Costner.

NAZIONALE II - 16.15, 22.15 Un desiderio bestiale nel ventre, porn. □□

NAZIONALE III - 16.30, 22.15 Kickboxer 2 - Senza esclusione di colpi, i. Jean Claude Van Damme.

NAZIONALE IV - 16.15, 22.15 Pepi, Luci, Bom e le altre ragazze del mucchio, r. P. Almodovar, □□

GRATTACIELO - 17.30, 22.15 Alterazione genetica.

MIGNON - Zaprto.

LJUDSKI VRT - 21.15 Black Rain - Pioggia sporca, i. Michael Douglas.

EDEN - 15.30, 22.00 P come pubertà, porn., □□

CAPITOL - 17.30, 22.00 Senti chi parla, i. John Travolta.

LUMIERE - Zaprto.

ALCIONE - Zaprto.

RADIO - 15.30, 21.30 Depravazione di femmine ingorde, porn. □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □□ - 18. letom □□

včeraj - danes

Danes, PETEK, 3. avgusta 1990

LIDIJA

Sonce vzide ob 5.50 in zatone ob 20.32 - Dolžina dneva 14.42 - Luna vzide ob 18.50 in zatone ob 2.10.

Jutri, SOBOTA, 4. avgusta 1990

JANEZ

PLIMOVANJE DANES: ob 3.06 najnižja -49 cm, ob 10.10 najvišja 24 cm, ob 15.00 najnižja 0 cm, ob 19.24 najvišja 34 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 31,7 stopinje, zračni tlak 1019,3 mb raste, veter vzhodnik severovzhodnik 20 km na uro, vlaga 34-odstotna, nebo jasno, morje razgibano, temperatura morja 22,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Francesco Assanti, Andrea Franti, Stefano Giamei, Desiree Demattia.

UMRLI SO: 79-letni Nicolò Tul, 66-letni Luciano Foraboschi, 91-letna Elisabetta Derossi vd. Goina, 69-letna Maria Filomena Spinozzi, 62-letni Giuliano Bait, 62-letni Mario Predonzani, 69-letni Pasquale Diluca, 74-letna Enrica Wlachovicz vd. Strohmayr, 61-letni Paolo D'Aprile, 78-letni Stanislao Slavec, 82-letna Anna Scarpetta, 92-letni Nunzio Caracciolo, 77-letni Vittorio Dellore, 75-letni Ermano Nadalin.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 30. julija, do sobote, 4. avgusta 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Naselje sv. Sergija), MILJE, Lungomare Venezia 3.

PROSEK (tel. 225141, 225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Naselje sv. Sergija), Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, MILJE, Lungomare Venezia 3.

PROSEK (tel. 225141, 225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, MILJE, Lungomare Venezia 3.

PROSEK (tel. 225141, 225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Izključno mladi izvajalci za opero Svilena lestev

Zgodba je preprosta in nezahtevna: živahna Giulia daje na razpolago svileno lestev, da lahko ponoči obiskuje njeno sobo kar vesela družina. Med obiskovalci ima glavno besedo Dorvil, ki je Giulijin tajni zakonski mož, občudovalec Blansac, ki ga je Giulijin varuh in skrbnik Dormont določil za moža, sam skrbnik. Zgodba pravzaprav niti nima prave napetosti, vse se razjasni na koncu: poroka postane javna in Darvil lahko nastopi uradno, Blansac se potolaži z Giulijino prijateljico Lucillo, varuh Dormont da svoj blagoslov, spretni in zviti služabnik Germano neha spletkariti.

V bistvu je Svilena lestev po zapletu enostavna komedija, ki ima pa zapleteno preteklost. Gioacchino Rossini je napisal opero enodejanko po Foppovem librettu, ki je slonel na De Planardovi komediji L'echelle de soie, sama komedija se je že navezovala na nekoliko jokavo opero comique Sophie ou le mariage cache, katere avtorica je bila Madame Riccoboni. Tudi to delo ima prednika - komedijo The clandestine marriage, ki so jo uprizorili v Londonu leta 1766 ob navdihu slikarskega ciklusa Williama Hogarta Le marriage a la mode. Ta ciklus je navdihnil tudi Giuseppeja Bertattija, avtorja libretta Matrimonio segreto, ki ga je uglasbil leta 1792 Domenico Cimarosa. Opera, ki jo je napisal dvajset let kasneje Rossini po naročilu beneškega Gledališča San Moisè, pa ni bila vseh kritikom.

Tedanj neuspeh ni razburil organizatorjev Festivala v Pesaru, ki je seveda posvečen uglednemu glasbeniku-rojaku (Rossini se je namreč rodil v Pesaru leta 1792, umrl pa je v Parizu leta 1868). Rossini je bil že zgodaj slaven in pogodba z lastniki oper v Naplju, na Dunaju in v Milanu mu je nalagala dolžnost napisati letno določeno število odskih del. Tako je v sorazmerno kratki dobi napisal 40 oper, med katerimi so bile mojstrovine kot Seviljski brivec, Kradljiva sraka, Pepelka in zadnja Wilhelm Tell (leta 1829). Nato je popolnoma prenehal

komponirati in je živel nadaljnjih 39 let v miru tako, da je užival trajne uspehe prejšnjih del in z njimi tudi primerne finančne ugodnosti.

Rossinijeve znamenitejše opere so bile na Festivalu v Pesaru predstavljene v preteklih letih, vendar je bila tudi Svilena lestev uprizorjena že pred dvema letoma z nadvse uglednimi pevci (med njimi, denimo, Luciana Serra) in dirigentom Gabrielejem Ferrrom. Letos so izvedbo enodejanke ob samem začetku 11. opernega festivala poverili izključno mladim pevcem in prav tako mlademu dirigentu, ki so se nadvse izkazali. Ob režiji Maurizia Scaparra, na sceni Emanueleja Luzzattija ob kostumih Santuzze Cali je Orkoster RAI iz Turina mojstrsko in energično vodil 33-letni dirigent Antonello Allemandi. V vlogi Giulie je nastopila radoživa in le navidezno naivna Nuccia Focile, prepričljiv je bil tudi njen mož Dorvil v osebi tenorista Francesca Piccolija, morda je le bil nekoliko preveč razigran baritonist Paolo Gavanelli v vlogi Germana, v obleki Blansaca je nastopal Marcello Lippi, prijetna je bila prijateljica Lucilla, ki jo je predstavila Susanna Anselmi, umirjen, a dovolj zabaven je bil Dormont Oslavia di Credica. Dogajanje je imelo za ozadje velika okna v slogu liberti, medtem ko je režiser Scaparra ob sicer tradicionalni režiji nudil mladim nastopajočim kar dinamično urejen prostor.

S Svileno lestvijo je vsekakor še enkrat zavladal Rossinijev smisel za humor, saj so osebnosti v njegovi operi, v primerjavi z osebam v drugih delih iz iste dobe, bistveno manj sentimentalne in jokave in istočasno kar precej bolj »življenjske« in predvsem »lopovske«. Nekoliko manj brezskrbni so organizatorji Festivala, ki pripravljajo svetovno premiero Riccarda Chaillyja, v kateri bosta protagonistita June Anderson in William Matteuzzi, medtem ko je svoje sodelovanje zaradi bolezni odpovedal ameriški tenorist Chris Merritt.

filmski festivali

eva fornazarič

In septembra spet vsi na Lido

BENETKE — Predzadnji dan julija so v Benetkah predstavili program letošnjega filmskega festivala, ki naj bi letos bil še »vitkejši« od lanskega. Odkar lahko po svojih agendah iščem sledove o tiskovnih konferencah ob predstavitvi »Mostre« imam vedno pred očmi stavek, da bo festival vitkejši, kar naj bi pomenilo, da bo znosnejši. Do danes se je vedno izkazalo, da so bile to le blage želje posameznih direktorjev, ki so upali, da bodo ravnarji in kritiki preželi dvotedenski stress. Tokrat pa bo morda res šlo.

Direktor in selektor Guglielmo Biraghi je namreč z veseljem sprejel zamisel, da bi Benetke XLVII postale glavni program, v katerega je vsekakor uvrstil 21 filmov v tekmovalnem delu in 11 filmov izven konkurence. Za leve, »oselle« in nagrade sponzorja-sladoledarja bi se lahko potegovalo sicer še več filmov, vendar obstaja mednarodni pravilnik, ki prepoveduje predvajanje več kot dveh »konkurenčnih« filmov na dan.

Biraghi, ki si je v nekaj mesecih ogledal nekaj več kot 300 filmov, se je odločil, da bo uvrstil v tekmovalno sekcijo en sam sovjetski film **Raspad** Mihaila Belikova, zato pa je bil radodarnosti z ameriško produkcijo, ki jo bodo zastopali filmi **Mr. and Mrs. Bridge** Jamesa Ivoryja (v naslovnih vlogah nastopata zakonca Newman), **Mo' Better Blues** Spikea Leeja in Scorsesejev **Goodfellas**.

Ostalo svetovno filmsko produkcijo bodo zastopali še Francija (**S'en fout la mort** Claire Denis), Čile (**La luna en el espejo** Silvia Caiozzija), Nova Zelandija (**An Angel At**

My Table Jane Campion), Indija (**Mathilukal** Adoor Gopalakrishana), ZRN (**Spieler** Dominicka Graafa), Japonska (**A-Ge-Man** Juza Itamija), Finska (**I Hired A Contract Killer** Akija Kaurismäki), Turčija (**Karartma geceleri** Jusufa Kurcenlija), Bolgarija (**Edinstvanjat scvidetel** Mihaila Pandourskija), Danska (**Sirup** Hella Ryslienga), Velika Britanija (**Rosencrantz and Guildenstern Are Dead** Toma Stopparda), Poljska (**Pozegnanje jeseni** Mariusza Trelinskega), Izrael (**Ahavatà ha'aharonà shel Laura Adler** Avrama Heifnera), Češkoslovaška (sicer v koprodukciji z ZRN za Weissov film **Martha un Ich**) in Italija, ki bo tekmovala kar s tremi filmi (**Tracce di vita amorosa** Petra Del Monteja, **Ragazzi fuori** Marca Risija in koprodukcija **L'africane** Margarethe von Trotta, s katero bodo tudi odprli letošnji festival).

Že iz naštetih filmih je razvidno, da bo tokrat na voljo »vsega po mašem«, vendar lahko kljub temu najdemo neko rdečo nit, ki povezuje večino del. Gre namreč za filme avtorjev, ki so že bili prisotni na Biraghijevih festivalih. Mnoge režiserje poznamo že z lanskega festivala, zato je morda celo sumljivo, da bodo letos ponovno na Lido. Sicer pa bomo take podrobnosti ugotavljali šele septembra, ko se bo v Benetkah ponovno nagnetlo novinarjev in kritikov.

Na sliki: posnetek iz enega letošnjih »beneških« filmov **The Company Of Strangers** Cyntie Scott

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	TV Slovenija 1	TV Koper	RADIO TRST A
9.00 Daniel Barenboim igra Beethovnovi Sonati št. 24 v Fis-duru in št. 26 v Es-duru 9.30 Nad.: Santa Barbara 10.15 Film: Un alibi (troppo) perfetto (kom., VB 1960, r. Robert Day, i. Peter Sellers) 11.55 Vreme in kratke vesti 12.05 Nan.: Casa dolce casa 12.30 Dok.: Juha in lešniki 13.30 Dnevnik - tri minute 14.00 Variete: Ciao fortuna 14.15 Film: Su un'isola con te (glas., ZDA 1948, r. Richard Thorpe, i. Esther Williams) 16.00 Mladinska oddaja: Big! 17.00 Danes v parlamentu 17.05 It. prvenstvo v plavanju in Goodwill Games 18.45 Nad.: Santa Barbara 19.40 Almanah in dnevnik 20.40 Nad.: Sandokan 22.05 Dnevnik 22.15 Film: L'uomo che non seppe tacere (krim., Fr. 1973, r. Claude Pinoteau, i. Lea Massari) 0.05 Dnevnik in vreme 0.20 Film: Primo amore (kom., It. 1978, r. Dino Risi, i. Ornella Muti)	9.00 Nanizanka: Lassie, nato risanke in zanimivosti 10.10 Dok.: Occhio sul mondo - La sfida degli oceani 11.05 Nanizanka: Monopoli 11.55 Nadaljevanka: Capitol 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.30 Rubrika o gospodarstvu 13.45 Nadaljevanka: Beautiful 14.30 Nanizanka: Saranno famosi - Buon compleanno, Israele! 15.15 Variete: Ghibli 16.10 Nanizanka: Mr. Belvedere 16.35 Film: Racconti d'estate (kom., It. 1958, r. Gianni Franciolini, i. Alberto Sordi, Marcello Mastroianni) 18.25 Iz parlamenta 18.30 Športne vesti 18.45 Nanizanka: Le strade di San Francisco 19.40 Vreme, dnevnik in šport 20.30 Variete: Stasera mi butto (vodi Gigi Sabani) 23.00 Dnevnik - nocoj 23.15 Petkov boks: Clinton-Fauni (za mušjo kat.) 0.15 Dnevnik, vreme in horoskop 0.30 Šport: Goodwill Games (prenos iz Seattle)	12.15 Film: Spie tra le eliche (krim., It. 1943, r. Ignazio Ferronetti, i. Enzo Fiermonte) 13.20 Mit tega stoletja: Klavirski genij Glenn Gould (Bach, Beethoven, Hindemith, Webern) 14.00 Deželne vesti 14.10 Skoki v vodo in teniški turnir ATP 16.45 Film: Non puoi impedirmi d'amare (kom., ZDA 1939, r. John Cromwell, i. Carole Lombard, Cary Grant) 18.20 Kolesarstvo: Bici & Bike 18.45 Športna rubrika: Derby 18.55 Vreme in dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 Drobci 20.00 Dokumentarec: Splendore selvaggio 20.30 Nan.: I Professionals 21.25 Dnevnik - nocoj 21.30 Film: Camera con vista (kom., VB 1986, r. James Ivory, i. Maggie Smith, Helena Bonham) 22.30 Nanizanka: Il nero e il giallo 0.15 Nočni dnevnik 0.45 Italija pred 50 leti: Zimska črta	8.50 Video strani 9.00 Spored za otroke in mlade: Kljukčeve dogodivščine, 9.35 nanizanka Delfin Flipper 10.00 Dokumentarni oddaji: Boj za obstanek, 10.25 Napadalnost in razdiralnost 10.55 Nad.: Vnovič in Brides-headu (11. del, pon.) 11.45 Video strani 15.55 Poletna noč (pon.) 17.55 Video strani 18.00 Dnevnik in poslovne informacije 18.10 Mesta mostovi: Zidani most 18.40 Spored za otroke in mlade: nanizanka Pet prijateljev 19.10 Risanke in TV okno 19.30 Dnevnik in vreme 19.54 Zrcalo tedna 20.15 Dokumentarec: Rumena reka (10. del) 21.10 Nadaljevanka: Zakon v Los Angelesu 22.00 Dnevnik in vreme 22.20 Poletna noč, vmes nan. Dragi John (17. del), Polnočni klici (4. del) in To je ljubezen (7. del) 0.25 Video strani	13.45 Tenis - aktualnosti 14.45 Tenis - odprto prvenstvo Monte Carla '90: četrtfinale Sanchez-Becker in Leconte-Skoff (pon.), vmes Odprta meja in TVD Stičiče 20.00 Oglejmo si prvake: Golden Juke Box 20.30 SP v odbojki: Italija-Japonska (pon.) 22.45 TVD Novice 23.00 Boksarski prvaki: Boxe d'estate 23.30 Golf - turnir Open USA 0.30 Nogomet - argentinsko prvenstvo: River Plate-Gimnasia (pon.)	7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Poti, zanimivosti in lepote naše dežele; 8.30 Veliki uspehi Beatlesov; 9.10 Mladinska nadaljevanka: Bela in Sebastian (Cécile Aubry, 4. del); 9.50 Instrumentalni solisti; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Revival; 12.00 Goriški Film video monitor 1990; 12.20 Orkestralna glasba; 12.40 Slovenski zbori; 13.20 Priljubljene melodije; 13.40 Dramatizirana glosa; 14.10 Poletni mozaiki; 16.00 Svet Boga, Bog sveta; 16.50 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album: teden Ludwiga van Beethovna; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Zvočne kulise; 19.20 Zaključek sporedov.
CANALE 5	RETE 4	ITALIA 1	ODEON	TELEFRIULI	RADIO KOPER (slovenski program)
8.00 Nanizanka: Simon Templar, 9.00 Marcus Welby M.D. - Sapore di sale, 9.55 Un dottore per tutti 10.30 Aktualno: Forum 11.15 Kviza: Doppio slalom, 11.45 O.K. Il prezzo è giusto 12.45 Superclassifica Show Story 13.45 Film: La mano sinistra di Dio (pust., ZDA 1955, r. Edward Dmytryk, i. Humphrey Bogart) 15.40 Nanizanka: Mannix, 16.40 Diamonds - Affari di famiglia, 17.40 Mai dire sì, 18.40 Top Secret - Operazione Possum 19.35 Odkrivanje planeta otrok: Dire, fare, baciare, lettera, testamento 19.50 Kviz: Quel motivo... 20.30 Glasbena oddaja: Una rotonda sul mare 2 22.30 Nan.: Charlie's Angels 23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show 1.10 Film: Il segreto dello scorpione (krim., ZDA 1966, r. Richard Thorpe, i. Alex Cord, Shirley Eaton)	8.10 Nanizanka: Bonanza 9.10 Film: Casta diva (biog., It. 1954, r. Carmine Gallone, i. Antonella Lualdi) 11.00 Nadaljevanka: Aspettando il domani, 11.30 Così gira il mondo 12.00 Nanizanka: Lou Grant - Il prigioniero 12.45 Otroška oddaja: Ciao ciao in risanke 13.40 Nad.: Sentieri 14.30 Nanizanka: Falcon Crest - Il giorno del padre 15.30 Nadaljevanka: Amandoti, 17.00 Andrea Celeste, 18.30 La valle dei pini 19.00 Nanizanka: General Hospital 19.35 Nadaljevanka: Febbre d'amore 20.00 Film: Pietà per chi cade (dram., It. 1954, r. Mario Costa, i. Amedeo Nazzari, Antonella Lualdi) 22.10 Nadaljevanka: Ricordi di guerra (i. Robert Mitchum, Jane Seymour, John Gielgud, 2. del) 0.10 Nanizanka: Cannon - I reduci, 1.10 Barnaby Jones - Assassino per un disco d'oro	8.30 Nan.: Superman, 9.00 Ralph Supermaxieroe, 10.00 Boomer, cane intelligente, 10.30 Skippy il canguro, 11.00 Rin Tin Tin, 11.30 Flipper, 12.00 La famiglia Addams, 12.30 Benson, 13.00 Tre cuori in affitto, 13.30 Appartamento in tre, 14.00 Starsky and Hutch, 15.00 Giorni d'estate 15.15 DeeJay Beach in Ibiza 16.00 Otroški spored: Bim bum bam, vmes nan. Teneramente Licia in risanke 18.00 Nanizanka: Batman, 18.30 Supercopier, 19.30 Casa Keaton 20.00 Risanke 20.30 Variete: Venerdi con zio Tibia 20.35 Film: Chi è sepolto in quella casa (srh., ZDA 1985, r. Steve Miner, i. William Katt, George Wendt) 22.20 Nanizanka: Venerdi 13 23.20 Film: Venerdi 13 - Il terrore continua (srh., ZDA 1985, r. Danny Steinmann, i. John Sheppard) 1.10 Nanizanka: Ai confini della realtà	9.30 Nanizanka: Arthur 12.30 Film in risanke 15.00 Nadaljevanka: Rosa selvaggia, 16.00 Colorina 17.00 TV film: Body Business - Stregata dal potere (i. Jane Menelaus, 3. del) 18.00 Nanizanka: Lottery 19.00 Film in risanke 20.00 Benny Hill Show 20.30 Film: Un dollaro di fifa (kom., It. 1960, r. Giorgio Simonelli, i. Ugo Tognazzi) 22.30 Aktualno: Blue news 23.00 Nan.: Night Heat 24.00 Rubrika o motorjih 0.30 Odeon sport	12.00 Rubrike 13.00 Nanizanka: L'albero delle mele 13.30 Film: Ana Karenina (dram., r. Clarence Brown, i. Greta Garbo) 15.00 Nanizanka: Il brivido e l'avventura 16.00 Nadaljevanka: Il terzo invitato 17.00 Risanke 18.30 Nan.: L'albero delle mele, 19.00 Riuscirà la nostra carovana... 19.30 Dnevnik 20.00 Rubrika: Voglia d'estate 20.30 Nadaljevanka: Il terzo invitato 21.30 Nanizanka: Izredne zgodbe Edgarja Allana Poea 22.30 Nočne vesti 23.00 Nan.: I giorni di Bryan, 24.00 Rubrika	7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 8.00 Radio Lj; 13.15 Mladi val; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 O glasbi ob glasbi; 18.30 Glasbene želje po telefonu; 19.00 Radio Lj.
TELE 4	RAIO OPČINE				
(Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi	7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Dobro jutro; 19.00 V svetu fantazije; 20.00 Mix Time; 21.00 Nočna glasba.				

Vzorke je v oceno poslalo štirinajst vinogradnikov Briški vinogradniki ponovno osvojili visoka priznanja na sejmu v Ljubljani

Briški vinogradniki bodo ob skorajšnjem Mednarodnem sejmu vina, žganih pijač in sokov, ki bo v Ljubljani od 27. avgusta do 2. septembra, prejeli vrsto visokih priznanj. Gre za potrditev izjemne kakovosti vin z območja Goriških Brd in nasploh Goriške, kajti priznanja so bila podeljena tudi za vzorce vin iz tako imenovanega nižinskega predela Goriške. Torej novo priznanje izredne kakovosti, poleg priznanj, ki so jih naši vinogradniki prejeli v prejšnjih letih, med drugim naslov šampiona za sauvignon Krminске zadružne kleti.

Komisija, ki je v začetku julija ocenjevala preko tisoč vzorcev vin (1.089) iz enaindvajsetih držav, je naslov šampiona letos podelila dvema proizvajalcema iz Jugoslavije, Kmetijskemu kombinatu Vipava za vino Rosé, letnik 1988 in Agrokombinatu Tikveš - Kavadarci ter avstrijskemu vinogradniku Martinu Haiderju iz Illmitza. Preostali trije naslovi šampiona pa so šli na peti kontinent, dva v Avstralijo in eden na Novo Zelandijo. V Novi Zelandiji proizvajajo, kot se zdi najboljši port (priznanje je prejel vzorec Old tawny port, letnik 1952), v Avstraliji pa imajo dobro peneco se vino (naslov za Fleur de Lys Premium Cuvee) ter Chardonnay Bin 222 letnik 1989.

Vzorke v ocenjevanje mednarodni žiriji, ki jo je lani priznala tudi komisija ES, je iz Italije poslalo 34 zasebnih vinogradnikov, oziroma vinogradniških podjetij. Večina le teh je iz naše

dežele, z Goriškega in Tržaškega, pa tudi iz Južne Tirolske. Prav dve podjetji iz Južne Tirolske sta med italijanskimi konkurenti prejeli najvišji priznanji in sicer Zadrúžna klet iz kraja Kaltern - veliko častno diplomu z veliko zlato medaljo za južnotirolski kabernet - posebna rezerva ter Zadrúžna klet iz Terlana, prav tako za južnotirolski kabernet DOC.

V celoti so bila razstavljalcem iz Italije, med katerimi je bilo tudi nekaj znanih vinarskih hiš iz Milana, Toskane in Abrucev, podeljena naslednja priznanja: poleg dveh velikih častnih diplom z veliko zlato medaljo, deset velikih častnih diplom z zlato medaljo, 33 velikih častnih diplom s srebrno medaljo in 22 častnih diplom.

Med vinogradniki z Goriškega - vseh je na sejmu štirinajst - je največ priznanj zbralo podjetje Bužinel iz Krmina (velika častna diploma z zlato medaljo za beli pinot, velika častna diploma z zlato medaljo za renski rizling in velika častna diploma s srebrno medaljo za sivi pinot). Dve veliki častni diplomi s srebrno medaljo je komisija prisodila podjetju Picech Roberto iz Krmina (za beli pinot in kabernet franc), dve veliki častni diplomi s srebrno medaljo podjetju Mavrič Stanislav iz Krmina (za traminer in merlot), veliko častno diplomu s srebrno medaljo podjetju Aita iz Krmina za sauvignon, ter častno diplomu za črni pinot, veliko častno diplomu s srebrno medaljo podjetju Pintar Boris in An-

ton Pintar iz Števerjana (za sauvignon in zlato rebulo) in častni diplomu za kabernet franc, veliko častno diplomu s srebrno medaljo podjetju Manzocco iz Krmina (za renski rizling in kabernet franc) in častno diplomu za renski rizling. Krminska zadrúžna klet je prejela dve veliki častni diplomi s srebrno medaljo (za vzorec vina madreterra in beli pinot) in častno diplomu za sauvignon. Podjetje Keber Edi je prejelo veliko častno diplomu s srebrno medaljo za vzorec furlanskega tokaja. Enako priznanje, prav tako za furlanski tokaj, je prejelo podjetje Mario Racaro iz Krmina. Veliko častno diplomu z zlato medaljo in veliko častno diplomu s srebrno medaljo je prejelo podjetje Sant' Elena iz Gradišča za vzorec belega pinota in chardonnaya.

Veliko častno diplomu s srebrno medaljo je komisija prisodila sivemu pinotu, podjetja Al Rusignol iz Mernika ter častno diplomu za zlato rebulo. Vinogradniška zadruga Brda iz Števerjana je prejela dve častni diplomi in sicer za rebulo in tokaj, podjetje Il Carpino iz Števerjana pa častno diplomu za sivi pinot. In končno tri velike častne diplome s srebrno medaljo za posestvo La Boatina iz Krmina in sicer za furlanski tokaj, laški rizling in istrsko malvazijo.

Našim vinogradnikom ob lepem pomemnem uspehu in priznanju seveda čestitamo, kakor tudi Kmetijskemu kombinatu Vipava za naslov šampiona.

Pripravlja jo ZSKD v Gorici

Fotografska razstava za amaterske fotografe

Fotografska razstavna dejavnost je tudi na Goriškem deležna posebne pozornosti. Vrsta tovrstnih manifestacij je namreč opozorila na vse večjo pomembnost, ki jo ima fotografija, dokumentaristična in umetniška. Okrog obletnice svetovne fotografije so počastili tudi pri nas z vrsto razstav in drugih pobud, ki so potrdile, da se s fotografiranjem ukvarja veliko število ljudi.

Tudi med goriškimi Slovenci je več takih, ki fotografski aparat uporabljajo v umetniške namene. Zadnja razstava fotografij in natečaj Dia Primorska, ki so ju priredili v Novi Gorici, sta zabeležila kar zadovoljivo prisotnost naših fotografskih navdušencev, ki so opozorili nase s kakovostjo razstavljenih del.

Povečano zanimanje za fotografijo je vzpodbudilo Zvezo slovenskih kulturnih društev, da bi ponovno obnovila dejavnost v okviru Skupine 75. S tem v zvezi so pomislili, da bi za začetek nove sezone pripravili fotografsko razstavo, na kateri bi lahko sodelovali vsi, ki se na katerikoli način ukvarjajo s fotografijo. Ta pobuda pa naj bi pomenila uvod v novo delovno obdobje Skupine 75, ki naj bi postala neke vrste povezovalni člen med posamezniki in fotoodseki, ki že delujejo v okviru raznih društev.

Zaradi navedenega prireditelj naproša vse, ki bi radi sodelovali na tej razstavi (tema je prosta), naj najkasneje do 15. oktobra letos pošljejo največ 3 barvne ali črno bele fotografije (po možnosti s formatom 30 X 40 cm) na sedež ZSKD (Ulica Malta 2, tel. 531495). Za podrobnejša pojasnila pa naj povprašajo pri Silvanu Pittoliju (tel. 884226).

Mladi solisti na gradu

Glasbeni in gledališki nastopi ter druge kulturne prireditve na Gradu so naleteli na ugoden odziv občinstva. Avgusta bo ponudba bogatejša še za štiri glasbene večere v okviru ciklusa "Mladi solisti za Gorico" ki ga prireja Pokrajina. Ciklus se je pričel 24. julija, zaključil pa se bo 28. avgusta. Pokrovitelj je pokrajinska uprava, za izvedbo pa si prizadeva združenje AGAM (goriško združenje prijateljev glasbe). Posebnost glasbenih večerov je v tem, da na njih nastopajo domači, to je goriški, glasbeni poudarjalci: 7. avgusta bosta ob 20.30 nastopila violinist Igor Coretti in harfistka Barbara Faiman, 14. avgusta pianista Filipop in Teresa Trevisan, 21. avgusta pa bo izvajala glasbo Liszta, Rachmaninova in Brahmsa pianistka Paola Ballerin; koncertni program bo 28. zaključil nastop oboistkinje Marine De Bianchi in pianistke Marie Mice Costantino.

Rajonski svet v Pevmi soglasen glede okolja

Rajonski svetovalci za Pevmo, Os-lavje in Štmaver so se sestali v torek, pred poletnim premorom, za razpravo o predlogih in resolucijah, ki so jih na prejšnji seji predložili predstavniki komunistične stranke in predstavnica zelenih. Z vsebino resolucij, ki so jih predložili svetovalci KPI in ki so se nanašale na nabavo publikacij o Soči, o načrtu jez, ki naj bi ga zgradili na Soči in Soškem parku ter kritični oceni publikacije "Gorizia 1985-90", ki obravnava petletno delovanje vseh občinskih organov, vendar o slovenski prisotnosti je le malo napisanega, so prisotni svetovalci v celoti soglašali. Dokumente so b celoti osvojili.

Predsednik Silvan Primosig je dejal, da bo stopil v stik z novim občinskim odborom, kakor hitro bo umeščen in predlagal srečanje z izvedenci in načrtovalci, ki so izdelali načrt za Soški park oziroma jez.

Svetovalci so prav tako osvojili v občinskem svetu sicer že odobreni predlog zelenih za namestitve novih posod za nabiranje stekla, papirja, pločevink in drugega odpadnega materiala. O drugem predlogu, to je, da bi do novembra posadili sto novih dreves na območju rajona, pa se niso popolnoma strinjali, češ da to ni najprimernejši čas za saditev dreves. Svetovalci so menili, da bi bilo najprimernejše po-

saditi morda še večje število dreves na italijanskem delu sabotinske ceste, ki je, kot je dejal predsednik Primosig, že od daleč vidna globoka rana. Svetovalci so sklenili, da bodo s tem seznanili občinsko upravo, ki naj bi poskrbela za pogozditev omenjenega dela. S tem v zvezi so komunistični svetovalci Vendramin, Pintar in Sosou predstavili še dodatno resolucijo za ureditev sabotinske ceste. V njej predlagajo, naj bi občinska uprava, v sodelovanju z Briško gorsko skupnostjo, Deželno ustanovo za gozdove in drugimi zainteresiranimi ustanovami poskrbela pa primerno pogozditev. Prav tako predlagajo ponovno vzpostavitev uporabnosti gozdnih cest na Sabotinu ter možnost sodelovanja med občinama Gorica in Nova Gorica za skupen načrt pogozditve Sabotina, ki naj bi v bodoče postal še privlačnejši tudi s turističnega vidika. S tem v zvezi je predsednik Primosig podčrtal pomembnost predloga novogoriškega zgodovinarja Branka Marušiča - njegovo pismo smo objavili v tokrovi številki našega dnevnika - o ureditvi spomeniškega parka na Sabotinu. S skupno pobudo naj bi raziskali, odkopali in eventuelno restavrirali ruševine nekdanje cerkve tik pod vrhom hriba.

Prispevki posojilnice v Sovodnjah za kulturno in športno dejavnost

Posojilnica v Sovodnjah je tudi letos, z dodelitvijo finančnih prispevkov kulturnim, športnim in drugim druš-

tvom in organizacijam dokazala velik posluh za tovrstno dejavnost, ki velič del sloni na prostovoljnem delu in po-

žrtvovalnosti krajanov. V obliki denarnih prispevkov je posojilnica razdelila okrog štirinajst milijonov lir, vendar so društvom skušali priskočiti na pomoč, kakor je na srečanju povedal predsednik upravnega sveta Mirko Hmeljak, tudi drugače.

Finančne prispevke posojilnice so prejeli Gospodarska zadruga Vrh in SKD Danica, ŠD Soča, ŠD Sovodnje, OK Val, jamarski klub Kraški krti, KŠD Vipava, KD Sovodnje, KD Skala, Zbor Rupa-Peč, sekcija krvodajalcev v Sovodnjah, sekcija VZPI-ANPI za Peč, Rupo in Gabrje, sekcija VZPI-ANPI za Vrh, sekcija VZPI-ANPI v Sovodnjah, Skupina prostovoljskih gasilcev na Vrh, KD Oton Župančič, društvo športnih ribičev Vipava, PD Štandrež in Mohorjeva družba.

Na sliki - foto Klemše - družabno srečanje ob podeljevanju prispevkov.

Državna knjižnica do 15. t. m. zaprta

Državna in mestna knjižnica sta zaprti za običajno branje in konzultacijo v čitalnici, do vključno 14. avgusta. V tem času deluje le služba posojanja knjig in služba za informacije in sicer ob delavnikih od 10.30 do 12. ure.

Cioli in Roncone potrjena v odboru Goriške hranilnice

Upravni svet Goriške hranilnice je na predlog predsednika potrdil mandat dvema članoma upravnega odbora kreditnega zavoda, Dariu Cioliju in Giovanniju Ronconeju. Cioli je v obdobju 1972-1982 opravljaj dolžnosti podpredsednika upravnega sveta hranilnice, medtem ko je Giovanni Roncone dolgoletni član upravnega odbora. Poleg omenjenih dveh, sestavljajo upravni odbor predsednik Tripani, podpredsednik Medeot in generalni ravnatelj Podda.

Mandat, ki sta ga prejela Cioli in Roncone traja tri leta.

Preiskovalci našli tovornjak tatov skladišča Avr v Tržiču

Policisti tržiškega komisariata so prejšnje jutro našli na avtocesti A4 Trst - Benetke pri Fratti tovornjak, s katerim so tatovi v noči na torek odpeljali iz skladišča zadruge Avr v Tržiču večje število televizorjev, gospodinjskih strojev in drugih aparatov v višini okrog pol milijarde lir. Tovornjak znamke fiat OM 110 je bil parkiran na avtocestnem postajališču pri Fratti v smeri proti Trstu. Dobro organizirani tatovi so očitno imeli tu parkiran drugi večji tovornjak, na katerega so preložili ukradeno blago in se nato odpeljali neznano kam.

Fiatov tovornjak, ki je last Arriga Alessia iz San Vita al Tagliamento, so tatovi ukradli najverjetneje le nekaj ur pred podvigom v Tržiču. Gospodar tovornjaka je namreč policiji prijavil krajo tovornjaka, rezervne gume in hidravličnega dvigalnega stroja v torek zjutraj. Preiskovalci so po pazljivem pregledu našli na tovornjaku le rezervno gumo in hidravlični dvigalni stroj, katerega so se tatovi menda poslužili pri nalaganju blaga.

Preiskovalci niso posredovali drugih podatkov v zvezi z najdbo tovornjaka, morda pa so dobro organizirani zlikovci med raztovarjanjem le zagrešili kako usodno napako.

Goriški sklad bo financiral restavriranje knjige

Goriški sklad bo financiral restavratski poseg dokumenta, ki ga hranijo v Semeniški knjižnici in ki izvira iz 13. oziroma 14. stoletja. Poseg za zavarovanje dragocene knjige, ki je bila po vsej verjetnosti pisana v Ogleju, bo veljal nekaj nad šest milijonov lir, opravili pa ga bodo v Goriškem centru za restavriranje, ki ima sedež v Ulici Rabatta. Tu so pred kratkim opravili prav tako zahteven poseg (financiranje je tudi zagotovil Goriški sklad) na zbirkah pridig goriškega nadškofa Attemsa iz druge polovice osemnajstega stoletja.

V prihodnjem obdobju bodo na knjižnem fondu Semeniške knjižnice potrebni še drugi restavratski posegi. Poleg dokumenta, o katerem je govor na začetku članka, sta v zelo slabem stanju še dva druga dragocena dokumenta, ki izhajata približno iz istega obdobja.

Goriški sklad bo financiral tudi izdelavo okvirnega načrta uporabe objektov in prostora goriškega, oziroma mirenškega letališča. Izdelava načrta bo veljala 42 milijonov lir. Glede namembnosti se predvidevajo različne možnosti, od tiste, da bi letališče služilo kot pomožni objekt deželnega letališča v Ronkah, kakor tudi, da bi tu uredili razne turistične in športne strukture.

Omenja se tudi možnost izrabe prostora za gospodarske dejavnosti, povezane z zračnim prometom.

Koncert ESTA

Drvi ob 21. bo v kongresni palači v Gradežu zaključni koncert mladih glasbenikov, ki so seudeležili letošnje mednarodne glasbene šole Esta (European String Teachers Association). Vstop je prost.

Koncert na letališču

Drvi ob 19.30 se bo v prostorih Aerocluba na goriškem letališču pričelovečerno koncertno srečanje vseh najvažnejših goriških glasbenih skupin. Na večeru, ki so ga poimenovali Aerorock '90, se bodo poslušalcem predstavili člani skupin Murder Angels, Rigor Mortis, Shiver, New Artrobis, Topsy, Sextons, Pipia s skupino i Trovieri, i fantasmi ter i menestrelli.

kino

Gorica

CORSO Zaprto.

VERDI Zaprto.

VITTORIA 17.30-22.00 »Donne bestiali«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Občinska lekarna št. 1 (Comunale n. 1) - Ul. sv. Mihaela tel. 21074.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Alla salute - Ul. C. Cosulich 117 - tel. 711315.

OBUTVE

GARBIN

VELIKA IZBIRA - KAKOVOST - UGODNE CENE

TRŽIČ

Ul. Oberdan 9 - 11 - 13

Tel. (0481) 791065

Primorski književni razgledi

Mesečni literarni portret književnika

Pesnik Aleksij Pregarc

Aleksij Pregarc

Aleksij Pregarc je avtor treh slovenskih pesniških zbirk (*Moja pot do tebe*, *Temelji mojega vrta*, *Duh po apnencu*) in treh večjezičnih zbirk ali izborov (*Pesmi*, *Tri podobe tri pesmi*, *Jedra*). Njegova poezija je dramatična in konfliktna po svojih motivih ter izzivalna in presenetljiva po svoji obliki. Sebi (in nam) zastavlja Pregarc kopico vprašanj, predvsem bivanjskih, iskanje življenjskega smisla je zanj neodložljivo opravilo. Vznemirjata ga čas in prostor, v katera je postavljeno njegovo življenje: burni zgodovinski čas in mejno, prehodno ozemlje. V Temeljih mojega vrta se sprašuje, ali je njegov rojstni Breg "poslednji kilometer Severa ali mahovna podlaga Juga". Pripadnost temu večplastnemu prostoru je iz Pregarca napravila ne samo Brežana in Slovenca, ampak tudi kozmopolita, državljana sveta, ki se v večjezični zbirki *Jedra* obrača s svojimi pesmimi na Italijane, Nemce, Hrvate, Madžare, Francoze in Angleže v njihovih jezikih. Posebno priznanje je doživel leta 1989, ko je izšla obsežna knjiga prevodov njegovih pesmi v makedonščini pod naslovom *Temeljite na mojata gradina*.

Poslušalci tržaške radijske postaje poznajo Aleksija Pregarca po njegovem bogato odmevajočem glasu. Na radiu je napovedovalec, za svoj pravi poklic pa priznava igralsko umetnost, saj je gledališče njegova velika ljubezen. Sam je v nekem intervjuju izjavil: »Tiho upam, da bodo moja napovedovalska leta nekakšna vmesna plaža med dvema teatrskima zalivoma.« Medtem izraža svojo ljubezen do gledališča tudi z dramskim ustvarjanjem. Drama, ki ji je posvetil največ priprav, časa in študija, ima naslov *Črni galebi* in obravnava dileme ricmanjskega kaplana dr. Požarja med tako imenovano ricmanjsko cerkveno afero na začetku našega stoletja.

Izbiri te snovi mu je gotovo narekovala navezanost na domačo vas Ricmanje, zraven pa je tu še ponos nad njeno samosvojo zgodovino in še pesnikova razmišljanja o naravi. Bolj kot v zgodovinske razloge dogajanja je želel prodreti v globlje duševne plasti tistih, ki so razdvojeni med lastno osebno in javno vlogo in podobo.

MARIJA CENDA

Publikacija Literarnega kluba Grosuplje si utira pot v slovenski književni svet

Nova literarna revija RES

Pravkar je izšla dvojna številka revije RES (št. 4-5/90), ki jo izdaja Literarni klub Grosuplje, in ki si, kot kaže, vztrajno odpira pot v slovenski kulturni prostor. Tudi ta številka je obsežna, čeprav tega, zaradi drobnega tiska, na prvi pogled ni videti.

Revija je značilno moderno oblikovana (črna barva v kombinaciji z belo in še eno barvo), tako da je tudi na polici že na daleč opazna.

Revija RES je nastala kot nadaljevanje glasila Semenje, ki ga je Literarni klub Grosuplje začel izdajati kot zbornik že takoj na začetku svojega nastanka. Zbornik pa je bil tako kot vsak vezan na ozko področje, na več ali manj ljubiteljske ustvarjalce - temu primerna pa je bila kvaliteta. Članstvo literarnega kluba pa je raslo, se približalo številki petdeset, vse, kakor pa prestopilo občinsko mejo. Nastal je problem, ki pa je ostal le problem na nivoju občinskega ZKO-ja. Vodstvu Literarnega kluba je bilo jasno, da mora naprej, v širino, zato se je odločilo, da ustanovi novo literarno revijo, ki bo zapolnjevala prazen prostor, ki je nastal po ukinitvi Mladih potov pri Mladini, druge slovenske že uveljavljene revije pa imajo ali ozek koncept, malo prostora za čisto literaturo, ali pa preveč prispevkov.

In tako je na Dolenjskem zaživela nova slovenska revija RES, katere uredništvo se je odločilo, da bo objavljalo samo literarne prispevke in ne bo dopustila, da nanjo kakorkoli vpliva politika in še najmanj trenutna politična »moda« ali veter.

Ime revije je tako slovenski »res«, kratica R.E.S., kakor tudi latinski večpo-

menski »Res«, ki ga najdemo tudi v terminu »res-publica«. Glavni in odgovorni urednik sta postala Ivo Frbežar in Mitja Novljan, katerega je ob tej številki zamenjal Tugo Zaletel, ostali člani uredništva pa so Tamara Donev in Tone Vrhovnik (ki skrbita za prozo), pesnik in dramatik Goran Gluvič (dramatika), Darja Pavlič (teorija), Matjaž Kos, Mitja Novljan in Jure Starc.

Ambicija, da bi literarna revija postala ena izmed pomembnejših slovenskih literarnih revij, se izpolnjuje. Dosedaj je revija predstavila v petih številkah znane literate, in publiciste kot so Tomaž Šalamun, Stefan Remic, Goran Gluvič, Milan Vincetič, Feri Lainšček, Tugo Zaletel, Andrej Blatnik, Tadej Zupancič, Darja Pavlič, Matej Bogataj, Ivo Frbežar, Tamara Donev, Tone Vrhovnik, Majda Simonič, Jožek Štucin, Željko Kozinc, Jurij Kovič in še vrsto drugih.

Njihovi literarni teksti so raznoliki, zaslediti je tako tradicionalne literarne smeri, postmodernizem, sledi avantgarde, teoretski teksti prinašajo eseje pa na primer razprave iz retorike, ki jih je pri nas težko najti, kot tudi zgodbe za film, sodobno slovensko dramatiklo, razdelek za prevod pa skrbi, da v njem vedno najdemo aktualno pa na žalost pri nas manj znano kvaliteto literaturo kot je na primer satirična novela srbskega pisatelja Radoja Domanovića, romunska in hrvaška literatura itd.

Kot dodatek reviji se vzporedno pojavlja tudi t.i. mentorski vložek Semenje, ki skrbi za povsem mlade avtorje, ki pa ga bo verjetno zamenjala na novo koncipi-

rana priloga. Verjetno bo ta priloga sestavljena iz prispevkov šolskih skupin, ki jo bodo urejali uredniški odbori samih dijakov ali učencev.

Na ta način bo Literarni klub Grosuplje še razširil svojo dimenzijo in delo ter pomagal tudi najmlajšim, ki jih literatura zanima.

Trenutno je, kot je bilo že rečeno izšla nova številka (4-5) RES-a, ki prinaša vrsto zanimivih literarnih in teoretskih prispevkov s Tomažem Šalamunom na čelu. Na mizi uredniškega odbora se množijo literarni teksti novih in pa tudi uveljavljenih avtorjev. V Literarnem klubu oziroma uredništvu upajo, da bodo prispevke v bodoče že lahko honorirali. Seveda pa vse skupaj ni enostavno. Da revija lahko izhaja, morajo v uredništvu poskrbeti sami. Občinska Zveza kulturnih organizacij prispeva le majhna sredstva, vendar pa je videti, da se odnos do revije izboljšuje. Literarni klub Grosuplje je med drugim iniciator sodelovanja med slovenskimi literarnimi klubi, tako da bo v jeseni in Cankarjevem domu v Ljubljani njihova večdnevna predstavitev. Obenem pa naj bi sodelovali tudi uredniki regionalnih literarnih revij, jih s povezovanjem poizkušali izboljšati in najti nove možnosti za delo itn.

Vsekakor so v Literarnem klubu Grosuplje prepričani, kar potrjujejo odzivi, da je zanimanje za tako revijo, kot je RES, med slovenskimi literati precejšnje, nenazadnje pa tudi druženje v okviru literarnih klubov, kar je njihova posebna kakovost.

IVO FRBEŽAR

Andrej Lutman

Ritem ednine

K očetu

Hočem h kočam, ko končam.
Hočem h kaščam, da bom sam.
Hočem h kačam... Čakam:

k očem hočem,
za očetom skočim!

Za mater

Mater tkanine, ki ne mine.
Veter tke eter ter vame veje;
in dolgi piši kamnin...

Ritem ednine v tvoje dvoje temnin!

Mačehe imaš mrzle v laseh
in strah je v pišu iz apna,
iz rud v minerale!
spet plavž dà snovi.

(Mečem se vase)

Andrej Lutman

Trma smrti me tre

Menim, da minem, pa se ne zmenim:
kaj! zase? še zanje?

A za njo se že spenjajo pene sap zame,
ko se pase po nebu z meni še znosnim imenom.

Zmažem se ne, pa če se z njo mažem!
Me že žene? Mene že ne.

Ha: če za hip zamikim, ko pihne piš vame,
jo čutim, ko sikne: Čujtel me njen vik mami.

Ne zgrešim te! se ne meni zaman.

Name meri in nadme nenadno šine; ve,
da se je ne rešim, pa če grešim zanje.

Vem: pači se mi in strumno sega pome.

Ko minem, se v trenutku z njo zmenim.

Na prepihu

Temno okno je v svetlobi tvoje zrele duše.
Zrenje soh spomina skozenj se razlega.
V bregu iskrnih lučk zamolklih misli
se ziblje smrt in njen dah se tja polega.

Sladki vonj se širi preko širnih jas teles.
Obod zvonà v hrapav zvokov prah se stresa.
Nase misliš, ko žezla drznih rok zvonarjev časa
se svetlobo te sežigajo; postaneš resa.

Po obzornici so kaplje tvojega očiča,
ko iščeš krivdno svojih dni,
ko prosiš vodo vseh oči: zdaj se sodi ti.
V zrenju vek imaš soline brez luči, brez vrišča.

V bivanja večeru prašno ti telo otrpne:
sape spečih src poženejo tvoj limfni sok
iz glave ven, izmed prstov stran, od kože dol.
Na zaupaš lastni več norosti, ko na veter čakaš.

Pesnik iz Portoroža je svoje pesmi posvetil sečoveljskim solinam

Ščepec soli - pesniška zbirka Borisa Mazalina

»V vrsto za življenje so me postavili leta 1949 v Portorožu. Sečovelje so pa znameniti kraj zemlje, vode, premoga in soli, blagih ljudi in vsakovrstnih skladnosti in kontrastov. Dajale so zavetje in sok mojemu otroštvu in študentskim letom. Ravno tu sem se zasilil s poezijo, jo kasneje snil v besede, v solno žetev, ki se ozira za dobrim vremenom.«

S temi besedami se uvodoma predstavlja pesnik Boris Mazalin, ki je pred dobrim letom izdal v samozaložbi svojo prvo pesniško zbirko *Ščepec soli*, za katero bi lahko rekli, da predstavlja vrsto fantastično-resničnih spominov na nek čas, ki je spretno in dvopomensko postavljen v sečoveljske soline, med njihovo že preteklo življenje in sedanje odmiranje.

Življenje v solinah je bilo v preteklosti dokaj pestro, saj so solinarji znali zlasti ob nedeljah in praznikih pregnati enoličnost dneva, ki bi sicer potekal le ob njihovih napravah, ob grebljanju, strganju in uskladiščenju soli. Prat to občasno praznično vzdušje je pripomoglo, da so lažje prestajali svojo tlako in pa da so se tem raje vračali na delo tudi naslednja leta, čeprav je solinarstvo po njihovih lastnih besedah »el pezo mestier che esisti« — najslabši poklic, ki ga mores izbrati.

V preteklosti so vsi Pirančani, med njimi tudi solinarji, praznovali sv. Jurija, mestnega patrona. Ker je dan sv. Jurija veljal kot začetek solinarske

sezone, so se solinarji v velikem številu udeležili svečane procesije in ta praznik veselo praznovali. Vendar je za pravi solinarski praznik veljal sv. Jernej, katerega so praznovali pri Sv. Jerneju na Seči, kjer so na dan 24. avgusta, vsako leto pripravili semenj in ljudsko veselico. Na sejmu so Šavrinke prodajale rdeče pobarvane kruhke (*bussolai*), sejmarji pa razne spominke in druge predmete. Vsa slavnost, razen maše, je potekala na prostem. Na predvečer so postavili plesišče, ki je bilo krog in krog ograjeno z grmovjem. Poleg plesa so bile kot obvezen del zabave tega dne še plezanje na zasmolen drog (*zogo de la cucagna*), tombola, dirka v vrečah (*corsa nei sacchi*), dirka s kolesi (*corsa in biciclete*), dirke z osli (*corsa coi asenji*) itd. Vse to so bili torej redki trenutki sprostitve, nebrzdane veselja in notranjega zadovoljstva pred ali po opravljenem delu, pač najlepši občutki, ki so spremljali težaško življenje solinarjev.

Slehera pesem Borisa Mazalina je podobna *cavedinu* — solnemu polju, ki živi svojsko življenje v tesni navezi z vsem, kar ga obkroža. Junaki njegovih pesmi niso samo solinarji in njihove družine ampak tudi njihove pesmi (npr. ljudska solinarska pesem, ki je danes popolnoma utonila v pozabo), solne piramide, plima, oseka, vreme, ptiči, ribe; vsemu temu pa se stalno pridružujejo podobe v navezi sonce-nebo-morje.

V vseh pesmih pa je prisoten tudi pesnik sam, ki na senzibilen in nevsiljiv način daje vedeti, da je tudi sam delček tega mikrokozmosa, globoko povezan s preteklostjo in sedanjostjo okolja v katerem živi. Zanj je vse v tem malem svetu enako pomembno, neizogibno in usodno povezano: ljudje, rastline, živali in stvari. Usodo ljudi (tudi lastno) velikokrat prikazuje s pomočjo pripodob iz sveta morske obale (npr. ribe, galebi, rakovica), kar mu omogoča vzpostavljane najtesnejšega stika z naravo. Večkrat tudi »upodablja« čutne in čvrste podobe: od blata črne prsi, ženščine — žrebice bele ipd. Ko pripoveduje o težkem solinarskem delu »o vihtenju s solinarsko greb-ljo« instinktivno izraža željo, da bi zaustavil dolgo agonijo solnih polj, kjer se »voda ne krči v rojevanju belih kristalov«. Zle slutnje o nezadržnem odmiranju solin in izginjanju tradicionalnega načina življenja poskuša pregnati z varljivim upanjem ko pravi: »...tako se dolgo upanje prestavi na jutrišnji dan, tako je misel na jutri tiho olajšanje, je blazno prepričanje, da bomo preživeli sebe«

Soline imajo torej v zbirki Borisa Mazalina nedvomno osrednje mesto. Pesnik se zaveda, da so soline zgodovinski spomenik človeškega dela. Stoletja so bila potrebna, da so nastale, stoletja, da so se razvile, samo nekaj desetletij pa je bilo dovolj, da so skoraj popolnoma utonile v pozabo.

Prav tako ali še bolj je danes pozabljen stari piranski rek: »Piran xe fato de sal«, kar pomeni, da je Piran, kakor ga danes vidimo in občudujemo, proizvod solne trgovine v preteklosti. Vse bolj se tudi pozablja, da se ima Piran za svoj razvoj v največji meri zahvaliti prav solinam v Sečoveljah ter v Luciji (danes jih ni več) in v Strunjanu, kjer rapidno izginjajo.

Pesnikova beseda ima tudi v tem smislu več pomenov — poleg tega, da razgalja preteklost in hkrati izpoveduje bolečino sedanjosti, se opira na neminljivo lepoto in trdoživost sveta, ki od-mira brez odmeva, ponosno in nemo sprejema svojo žalostno usodo, komaj tleče upanje pa se razblinja v slabotnem kriku galeba (pesem: Oporoka).

Pesnik Boris Mazalin je svojo pesniško zbirko poimenoval *Ščepec soli* z namenom, da bi s svojimi verzmi vsaj simbolično preprečil zaton lastnega sveta (uporabil je tudi večje število značilnih narečnih izrazov), ki od vekomaj živi v sožitju slovenskih, italijanskih in hrvaških prebivalcev. Upamo lahko, da je s svojimi izbranimi verzmi obudil vsaj »ščepec zavesti« tudi pri tistih ljudeh, ki so krajevno ne pa tudi miselno in srčno vezani na življenje ob morski obali in ki na žalost niso nikoli povsem dojeli, da je morje zibelka življenja in večno upanje naše negotove prihodnosti.

SLAVKO GABERC

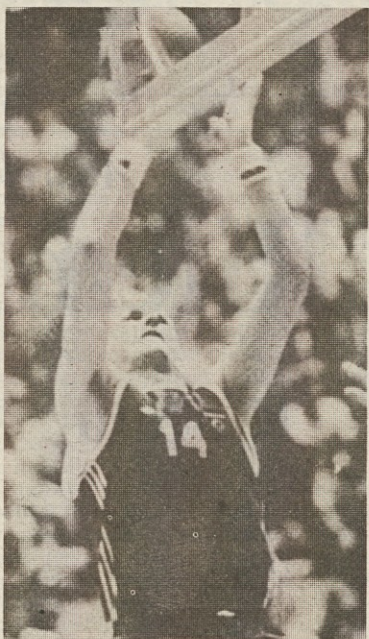
Baje za rekordno vsoto denarja

Dino Radja novi član rimskega Messaggera

RIM — Dino Radja, košarkarski center jugoslovanske državne reprezentance in splitske Jugoplastike, je včeraj podpisal petletno pogodbo z italijanskim prvotigašem Messaggerom iz Rima.

Vse je kazalo, da je jugoslovanski as že član ekipe Boston Celtica, toda kaže, da je rimskemu prvotigašu že drugič uspelo ugnati slavno profesionalno ameriško društvo, saj se je Bostonu najprej izmuznil American Shaw (baje še last Celtica), sedaj pa še Radja. Baje, da je splitski košarkar za svoj petletni nastop pri rimskem društvu prejel bajno vsoto, rekordno za evropski šport - kar 18 milijard lir...

Dino Radja, rojen leta 1967, je visok 210 cm in za sabo ima že zelo bogato košarkarsko kariero: dvakrat je s splitsko Jugoplastiko osvojil naslove evropskega klubskega prvaka, lani pa je v Zagrebu z državno reprezentanco posegel po zlatu tudi na EP. Pravkar pa je na Igrah dobre volje v Seattlu z reprezentanco osvojil zlato kolajno pred ZDA.

Italijansko državno plavalno prvenstvo Lambertini odlični

SAN DONATO MILANESE (MILAN) — Čeprav drugi dan italijanskega plavalnega prvenstva niso dosegli državnih rekordov, pa vsekakor velja omeniti podvig odličnega Giorgia Lambertija, ki na je 200 m prosto plaval res izvrstno. Prvih 100 m je preplaval v 51'96, kar je še boljši čas od 52'42, ki ga je dosegel, ko je postavil svetovni rekord v Bonnu (1'46'69) in tudi osvojil zlato kolajno na EP. Včeraj je Lambertini dosegel »le« 1'47'48, kar pa je vseeno najboljši letošnji rezultat.

Včeraj so podelili še sedem kolajn. Na 200 m prosto sta zmagala Lambertini in Maneula Melchiorri (2'04'41); na 100 m hrbtno Lorenza Vigarani (1'04'42) in Emanuele Merisi (57'97); na 100 m prsno Manuela Della Valle (1'10'50) in Gianni Minervini (1'02'88); na 400 m mešano Annalisa Nisiro (4'55'07) in Luca Sacchi (4'22'15).

Barrowman junak dneva

AUSTIN — Svetovni prvak Micheal Barrowman je bil glavni junak četrtedneva plavalnega prvenstva ZDA. Barrowman je namreč zmagal na 200

m prsno z 2'11'55, to le za dve stotinki slabše od svetovnega rekorda, ki ga je dosegel isti plavalec 20. julija na Igrah dobre volje v Seattlu.

Real in Barcelona želita Oscarja

MADRID — Real Madrid in Barcelona sta zelo zainteresirana za brazilskega košarkarja oscarja Schmidta (32 let), ki bo najverjetneje letos igral zadnjo sezono s Phonolo iz Caserte.

Glede košarkarske borze naj omenimo, da je Libertas iz Livorna najel Američana Athnoyja Jonesa (28 let, bek-krilo, 198 cm visok), ki je igral profesionalnem moštvu Dallas Mavericks.

Reggijeva uspešna

MONTREAL — V drugem kolu mednarodnega ženskega teniškega turnirja v Montrealu je Italijanka Raffaella Reggi premagala Američanko Marianne Werdel s 6:1, 6:0. Uspešna je bila tudi Zahodna Nemka Steffi Graf, ki je odpravila Britnako Monique Javer s 6:1, 6:2.

Atletski miting v Cesenaticu

Marco Andreini 5,61 m s palico

CESENATICO (FORLÌ) — Marco Andreini je na mednarodnem atletskem mitingu v Cesenaticu izboljšal italijanski rekord v skoku s palico z znamko 5,61 m. Andreini je tako izboljšal rekord Giannija Stecchia, ki ga je s 5,60 m postavil 30. 7. 1987.

Visoka zmaga Videmčanov

RAVASCLETTO — V prijateljskem nogometnem srečanju je videmski drugoligaš po pričakovanju visoko premagal ekipo Ravascletta, ki nastopa v tretji amaterski kategoriji, z 9:0 (3:0).

Strelci za Udinese so bili: Alessandro Orlando, Marronaro 2, Dal Moro 2, Pittana 2, Catalano, Negri.

Udinese je prvi polčas igral z naslednjo postavo: Giuliani, Vanoli, Alessandro Orlando, Angelo Orlando, Lucci, Susic, Pagano, Mattei, Marronaro, Dell'Anno, Giuliani.

Fiorentina igrala brez zadetkov

MASSA CARRARA — V prijateljski nogometni tekmi in pred 10.000 gledalci sta včeraj Fiorentina in Liverpool igrala brez zadetkov. Fiorentina je bila gotovo boljša od nasprotnikov in je tudi zgrešila veliko priložnosti za gol.

IZIDI DRUGIH VČERAŠNJIH PRIJATELJSKIH TEKEM: Verona - Selekcija Val Di Non 9:0 (8:0); Lodigian - Foggia 0:2 (0:1); Acqui Terme - Genoa 0:3 (0:0); Forte dei Marmi - Luccese 0:0; Pinzolo - Roma 0:6 (0:3); Bolzano - Taranto 0:2 (0:2); Bari - Casertana 1:1 (0:0).

Danes v Dekanah nogometni turnir

DEKANI — V spomin na Ivana Gregoriča, dolgoletnega in vsestranskega športnega delavca ter predsednika NK Jadran Lame se bo danes v Dekanah na stadionu, ki je poimenovan po Gregoriču, pričel peti memorialni nogometni turnir. Prehodni pokal brani Koper, doslej zmagovalac na vseh štirih turnirjih.

Sodelujejo štiri ekipe, današnja para pa sta Koper - Branik (ob 17. uri) in Jadran Lama - Izola (ob 19. uri). Jutri bosta ob istem času še tekmi za končno uvrstitev. (Kreft)

obvestila

ODBOJKARSKA KOMISIJA PRI ZSSDI

obvešča, da so še v teku vpisovanja za odbojkarški tečaj za začetnike, ki bo od 5. do 15. septembra 1990 na Stadionu 1. maj v Trstu (za mestne otroke) in v Športnem centru v Zgoniku (za otroke iz okolice).

Zainteresirani se lahko prijavijo v uradu ZSSDI v Trstu, Ul. sv. Franciška 20, tel. 767304, in sicer od danes, 3. t. m.

ŠZ JADRAN

obvešča, da je društveni urad odprl od danes naprej vsako jutro od 10.30 do 12.30, razen ob sobotah in nedeljah.

ŠZ JADRAN - TEČAJ V PULJU obvešča, da bo tudi letos košarkarski tečaj v Pulju pri IBA. Prva izmena (letniki od 73 do 76 od 19. do 26. 8., druga izmena (letniki 1977/78/79) od 26. 8. do 2. 9. 1990. Interesenti naj se javijo na Jadranov urad, Ul. Ricreatorio, 1 (v Prosvetnem domu na Opčinah) ali telefonsko na št. 213404 vsak dan (razen ob sobotah in nedeljah) od 10.30 do 12.30.

ŠD ZARJA

prilaga prvi turnir v nogometnem tenisu (4:4), ki bo od 11. do 18. t. m. Turnir je dokaj zanimiva novost. Udeležite se ga. Prijave pri ŠD Zarja.

Na Igrah dobre volje v Seattlu

Italijanski odbojkarji premagali Nizozemsko

SEATTLE — Po spodrsrlaju proti Kubi so se italijanski odbojkarji kaj kmalu opomogli in tudi zanesljivo premagali reprezentanco Nizozemske s 3:1. S to zmago so si Velascovi varovali tudi priigrati nastop v polfinalu, v katerem pa bodo igrali proti ZDA, ki so v skupini B osvojile prvo mesto.

IZIDI 3. KOLA

SKUPINA A: Italija - Nizozemska (15:9, 15:11, 8:15, 15:9); Kuba - Argentina 3:1 (15:11, 15:11, 13:15, 15:3); LESTVICA: Kuba 6; Italija 4; Nizozemska 2; Argentina 0.

SKUPINA B: SZ - Francija 3:0 (15:5, 15:11, 15:8); ZDA - Brazilija 3:1 (15:11, 15:12, 14:16, 15:10); LESTVICA: ZDA 6; SZ 4; Francija 2; Brazilija 0.

V polfinalu bo Italija igrala z ZDA, Kuba pa s SZ.

V 13. dnevu Iger dobre volje so podelili le kompletne kolajn v skokih v vodo z deske. Zlato kolajno je osvojil Kitajec Tan Liangde pred Američanom Kentom Fergussonom in Markom Bradshawom.

Izidi ženskega košarkarskega turnirja: ZDA - SZ 86:78; Južna Koreja - Avstralija 75:65; Brazilija - CSFR 95:72; Bolgarija - Kanada 87:66.

Izidi boksarskih srečanj. MUŠJA KATEGORIJA: Mutajev (SZ) - Bradley (ZDA) po točkah; Austin (ZDA) - Nurmanov (SZ) s k.o.t. v 3. krogu. PÉTELINJA KATEGORIJA: Reyex (ZDA) - Antonov (SZ) po točkah; Todorov (Bolg.) - Gonzalez (ZDA) po točkah. LAHKA KATEGORIJA: Grigorjan (SZ) - Mosley (ZDA) po točkah; Gonzalez (Kuba) - Kazarjan (SZ) po točkah.

V balinarski C ligi

Nabrežinci osvojili solidno 4. mesto

Kljub porazu proti Istrii z 0:8 v zadnjem kolu balinarske C lige je Nabrežina osvojila več kot zadovoljivo 4. mesto na končni lestvici. Za novince predstavlja ta uvrstitev tik za najboljšimi pomembni tekmovalni uspeh, ki ni naključen in je sad poštvalnega dela dobrega balinarskega kolektiva. Od 41 točk jih je Nabrežina zbrala trinajst v tehničnem zbijanju, po dest v igri dvojic ter v obveznem bližanju in zbijanju, osem pa jih je priigrala trojka.

Tri prvouvrščena moštva, ki uvrščajo številne drugokategorijske, so bila razred zase in napredovanje v B ligo si je predvsem zaradi uspešne igre v neposrednih dvobojih zagotovil svetovlanski San Giovanni. KONČNA LESTVICA: 1. San Giovanni 68 točk, 2. Istria 66, 3. Neven 65, 4. Nabrežina 41, 5. Arci S. Luigi 36, 6. Muggiabocce 36, 7. Borgolaura 24. (B. S.)

10 let uspešnega dela BK Zeleno jezero Dobravlje

V nedeljo tradicionalni turnir

Balinarski klub Zeleno jezero Dobravlje organizira v nedeljo, 5. t. m. tradicionalni balinarski turnir četverk, ki se bo pričel ob 8. uri na dvosteznem balinišču v Dobravljah.

Doslej je na tem turnirju nastopilo po 18 ekip, ker pa BK Zeleno jezero praznuje letos 10-letnico svojega delovanja, so k sodelovanju povabili kar 24 ekip. Konkurenca bo huda, saj bodo nastopali igralci klubov od pionirskih do članskih reprezentanc. Poleg domače ekipe bodo sodelovale tudi ekipe iz zamejstva (Zarja, Gaja Kraški dom), sežanske občine in širšega slovenskega prodstora. Tako so k sodelovanju povabili tudi mladinsko reprezentanco Slovenije. Igrali bodo na igriščih v Dobravljah, Križu, Majcnihi in Štanjelu. Turnir pomeni hkrati tudi tekmovanje za prehodni pokal BK Ze-

leno jezero. Prvih osem ekip bo prejelo pokale.

Ob 10-letnici ustanovitve BK Zeleno jezero smo k razgovoru povabili dosedanjega predsednika Slavka Kobala in ga povprašali o sameh delu kluba, uspehih pa tudi težavah.

»Klub združuje 12 aktivnih igralcev, imamo pa tudi še nekaj starejših članov. Skrbimo za pomladek in pod vodstvom trenerja Valterja Avseca mladi združujejo moči in tako ustvarjamo pionirsko ekipo. Organiziramo jim razna tekmovanja,« je pričel Kobal.

»Balinarski klub v Dobravljah je nadaljevanje družabnosti in tradicije pevskega in dramskega društva, ki sta bili ustanovljeni po vojni. Tako je klub prevzel tradicijo in tudi ime Zeleno jezero. Ustanovili smo se leta

1980 v prostorih gospoda Grmeka, ki nam je v začetku tudi nudil prostore biveše gostilne. Naredili smo si svoje prostore, uredili dvostezno balinišče in marsikaj drugega s prostovoljnimi delom članstva. Tekmujemo v občinski ligi. Vidnejše uspehe smo dosegli v kvalifikaciji za slovensko ligo, imeli smo prvega primorskega prvaka Slovenije Bojana Laha. Tudi nas dajejo finančni problemi kot druge športne klube. Kljub temu teče delo dalje ob entuziazmu igralcev in članstva. Tako ob 1. maju organiziramo turnir trojk z nagradnim fondom, ki se ga udeležijo 32 ekip. Klub se ob tej priložnosti zahvaljuje vsem sponzorjem in tistim, ki so na kakršenkoli način pripomogli k uspešnemu delu in organizaciji turnirjev in ostalih prireditvev.«

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

pismo uredništvu - pismo uredništvu

Na vrtiljaku ali pa na vrtincu...

Prejeli smo s prošnjo za objavo.

Športnemu uredništvu.

Na vrtiljaku ali pa v vrtincu, kot si želite. Povod za pisanje sta mi dala dva diametralno nasprotujoča si članka, ki ste ju objavili v petek, 6. julija 1990.

V prvem (prvi zato, ker je na vidnem mestu, ne pa po vsebini) na široko hvalite košarkarsko borzo, v katero so vpleteni tudi "vsi", pravite vi, slovenski košarkarji, jaz pa poudarim, na srečo samo trije.

Torej po vašem mnenju je prva in edina naloga naših osnovnih organizacij "ustvarjati" material, da gre nato k Jadranu in ga potem (ta material) Jadran vnovči s prodajo. Ne morem razumeti tega vašega pisanja, potem ko se je zvedelo, da naši gospodarski krogi odločno nasprotujejo odhodu naših talentiranih igralcev v tuja društva.

Absolutno pa se z vami strinjam, ko pravite, da so naši košarkarji na vrtiljaku.

V vrtincu pa so vsi ostali športi. Kot primer vzemimo odbojko, ki se na drugem koncu iste strani predstavlja kot pepelka. Izpod peresa (ak) lahko razberemo preudaren članek, ki globoko razmišlja kaj in kako urediti, da bomo dosegli še večje uspehe.

Iz članka izhaja volja po nadaljevanju skupnega dela za doseg čimboljših rezultatov. Pisec se zaveda, da so velike težave, vendar jih skuša premagati s pomočjo vseh aktivnih faktorjev.

Če se povrnemo na košarko: Zakaj je bil ustanovljen Jadrán? Ali zato, da bomo prodajali igralce in bo od tega skupinica živela? Ali ni bilo rečeno, da se bo skušalo doseči najvišje cilje? Kakšne cilje pa bodo dosegli, če razprodajamo igralce? Kakšne cilje bomo dosegli, če mislimo samo na investicijo lahko zasluženega denarja, ne pa na pomoč osnovnim organizacijam, katerim samo vzamemo, ne da bi dajali? Zakaj ima samo eno društvo ta privile-

gij prodaje in zaslužka? Zakaj ostalim ni dovoljeno?

Zakaj moramo brati na isti strani dva tako nasprotujoča si članka?

Tistim, ki se bodo navdušili za košarko, obljubljam vse "naj". Tistim pa, ki zberejo drugo panogo, utepam v glavo, da bo pač treba trdo delati, tiskati pasove in upati, da ne bo prevelikih uspehov, kajti denarja ni in ne bo.

Zakaj ene vabimo na vrtiljak zabave in veselja, druge pa prepustimo vrtincu usode in upanja?

Hvala za pozornost.

MARIO ŠUŠTERŠIČ

Darujte v sklad
Mitje Čuka

konjske dirke - konjske dirke

V Rimu je Gand (sk. 1) po vsej verjetnosti favorit, v alternativni pa predlagamo Gesiaro (sk. X), saj ima dober sprint, v sk. 2 pa moramo paziti na Eteraneca, ki je v formi.

Na drugi dirki v Rimu lahko poskusimo bazo v sk. X, kjer je Fleur de Cor eden od favoritov. V sk. 1 imamo Dismala za dobrega konja, v sk. 2 pa bi presenečenje lahko pripravi Guardiacaccia, ki bo nazadovol v kategoriji.

V Montecatiniu si Estenio (sk. 2) zasluži glavno omembo. V sk. X se mu bo skušal zoperstaviti Ink dei Bessi, čeprav starta v drugi vrsti, v sk. 1 pa bi omenili Erosa di Valle, ki se je na zadnjih tekmah zelo izkazal.

Dirka v Tarantu bo prav gotovo zanimiva, če pa bo Cromo (sk. 1) takoj povedel, bo gotovo favorit. V sk. X je Frankie Lucas v veliki formi, v sk. 2 pa bo Imponent Horse gotovo med prvimi.

V Montegiorgiu smo za Erosa di Valle (sk. 1), ki je navajen na ta tip dirke, v sk. X pa bo Druzar, če ne bo delal napak, med favoriti. V sk. 2

lahko upa na uspeh Egretto, ki je zelo temperamenten.

V Livornu (galop) smo za Bodhuta (sk. 2), ki je pred kratkim osvojil podobno dirko. V sk. X bo Gino Becchi med najboljšimi, v sk. 1 pa je omembe vreden Ambra Suarez.

Dirka tris

Naši favoriti: Gonzales Om (14), Gucci Om (15), Dunkirk (6). Dodatek za sisteme: Fico del Lario (4), Garret LG (13), Collector's Work (16).

totip

1. — prvi	1 X
drugi	2
2. — prvi	X
drugi	1 2
3. — prvi	2
drugi	X 1
4. — prvi	1
drugi	X 2
5. — prvi	1
drugi	X 2
6. — prvi	2
drugi	X 1

Velik uspeh Borovega atleta na nedavnem atletskem DP

»Bronasti« Igor Sedmak

Z zadovoljstvom smo zvedeli, da je na pravkar zaključenemu državnemu prvenstvu v Bressanoneju Igor Sedmak osvojil bronasto kolajno v troskoku. Podali smo se zato v Križ, kjer je zgovorni Igor doma, in mu nastavili nekaj vprašanj.

»Bi nam najprej kaj povedal o prvenstvu?«

»Kot veš sem pristal na 3. mesto. Tekmoval sem v kategoriji mlajših članov, v okviru katere nastopajo fantje letnikov 1970 in 1969. Gre za prehodno fazo med mladinskimi in članskimi kategorijami, ki bi bila drugače za nas zelo naporna, saj sodijo v kategorijo seniorjev vsi najboljši italijanski in sploh svetovni atleti, katerih starost doseže tudi 30 let.

Brez težav sem dosegel normo 14,60 metrov, ki je dajala pravico do nastopa na prvenstvu. Tekmoval sem v hudi konkurenci petnajstih atletov. Vsi smo najprej opravili serijo treh skokov, a prvih šest se nas je uvrstilo v finale. Z s prvim skokom sem dosegel znamko 15,21 metrov in s tem svoj osebni rekord (prej 15,18 metrov). Na koncu sem bil za centimeter boljši od četrtouvrščenega tekmovalca, medtem ko sta se boljše od mene odrezala le dva atleta. Z znamko 16,20 metrov je suvereno slavil tekmovalac iz Rima.

»V kakšnih pogojih ste tekmovali?«

»V Bressanone oziroma Brixen smo prišli že v petek in prisostvovali tekmovalcem juniorjev. Le - ti so skakali v optimalnih pogojih, saj jim je precej močan veter pihal v hrbet. Z velikim optimizmom sem pričakoval nedeljsko preizkušnjo, saj sem relativno lahek atlet in veter mi lahko pomaga bolj kot drugim. Toda veter se je v nedeljo zvečer nepričakovano umiril, a poleg tega pihal v nasprotno smer. Poprej idealni pogoji so postali skoraj kritični. Na sicer zelo dobremu zaletišču smo morali čakati, da neha veter. Stalno sem imel občutek, da me nekaj zaustavlja.

»Si se na prvenstvo dobro pripravil?«

»Moram reči, da nisem opravljal kakih posebnih prvenstvenih priprav, saj treniram skozi celo leto. Drugače sem sedaj na počitku, vendar gre za aktivni počitek, v kolikor stalno delam z utežmi in se večkrat podajam na tek po bližnjih gmajnah. S petimi ali celo šestimi treningi dosežem pozimi svoj maksimum, medtem ko treniram običajno štirikrat tedensko.

»Kako in kje treniraš?«

»Program je v bistvu razdeljen na dva dela. Dva dneva posvečam tehnični skakalni vadbi in vadim skočnost. V preostalih dveh dneh pa namenjam pozornost delu za sprint in za moč. Disciplina, v kateri tekmujem predvideva zaporedje treh skokov iz zaleta, pristaneš pa v pesek. Vaditi moraš vsestransko, saj se moraš razviti v koordinaciji, v gibanju, skratka v celoti. Sploh sta pri atletiki važni sestavini tudi ogrevanje in zlasti koncentracija. Tekmuješ pač sam in moraš biti vedno zbran: v mislih si moraš že predstavljati in preračunati vse faze skoka.

Pozimi treniram zlasti v Ljubljani, saj na tamkajšnji univerzi študiram arhitekturo. Ko sem doma pa vadim predvsem na stadionu na Kolonji. Za tehnično vadbo poskrbi mladi Boris Mikuš, ki je doma iz Postojne. Trener je tehnično zelo podkovan; vadil je tudi Borisa Bilača, slovenskega upa v skoku v daljino. Do pred dvema letoma, ko sem na mladinskem prvenstvu v Grossetu dosegel 6. mesto, pa je bil moj trener Tržanec Ivek Pertot, izrazit specialist v sprintih.

»Kdaj si pričel z aktivnim udejstvovanjem?«

»Mislim, da sem prvo tekmo, sicer v krosu, opravil v sklopu osnovnošolske olimpiade. Ko sem obiskoval drugi razred srednje šole, sem pričel s teki na razdalji 60 metrov, a tudi s skoki v daljino. Med raznimi atletskimi panogami se je zame izkazal za najbolj primeren troskok, s katerim sem se pričel ukvarjati pred štirimi leti. A izbira je bila precej previdna, v kolikor sem imel malo šibka kolena. Na začetku sem moral zato dolgo delati z utežmi za okrepitev sklepov in kolenskih vezi.

»Si z uvrstitvijo na prvenstvu zadovoljen, in kako nameravaš nadaljevati svojo športno kariero?«

»Nedvomno sem zadovoljen, ker sem osvojil bronasto odličje, a istega ne morem trditi o rezultatu. Skočil sem namreč 15,21 metrov daleč, medtem ko je iz testov, ki smo jih opravili na predprvenstvenih treningih, jasno izhajalo, da sem trenutno zmožen doseči tudi znamko 15,50 metrov. Sicer letos pozimi nisem treniral zaradi vnetja hrustanca na desnemu stopalu, a od pomladi dalje skozi napredujem, tako da pričakujem nov osebni rekord že čez dva

Igor Sedmak med počitkom med enim treningom in drugim (Foto Davorin Križmančič)

tedna, ko bom nastopal na slovenskem prvenstvu v Postojni.

Z naslednjo sezono pa nameravam bolj resno trenirati. To pomeni, da se bo moralo število tedenskih treningov iz dosedanjih 4, 5 povežati na 6, 7. Tolikokrat na teden že trenirajo moji tekmeči, zlasti tisti, ki so na državnemu prvenstvu pristali pred mano. Na svojo "športno bodočnost" gledam sploh s precejšnjim optimizmom, saj lahko tekmujem še kakih osem, morda celo devet let in imam torej na razpolago precej časa za izboljšanje svojih dosežkov. Že s prihodnjo sezono se nameravam približati šestnajstim metrom ...»

»Bi še kaj dodal?«

»Moram priznati, da čedalje bolj občutim krizo, ki vedno bolj zajema atletiko. Problemov je res veliko in so v veliki meri prisotni tudi pri nas. V Trstu lahko računamo le redkokdaj na stadion Grezar in potem še na strukturo na Koloniji, ki pa je že zastarela. Od vedno sem član Atletskega društva Bor, ki je edino zamejsko društvo, ki goji atletiko in deluje v sklopu istoimenskega združenja. Pri le - tem programirajo sezono predvsem v skladu s košarkarskimi in odbojgarskimi prvenstvi, ki se zaključijo pred začetkom poletja. Mi atleti ostanemo tako v poletnih mesecih praktično zanemarjeni, a to prav v času, ko se odvijajo številna tekmovanja. Zaradi finančnih težav postajajo problematična tudi potovanja na kvalitetnejše preizkušnje, ki običajno potekajo izven naše dežele. Zadovoljen sem, da imamo v društvu nekatere obetajoče mlade atlente.

WALTER KOREN

Med potjo sem prestregel tudi skupino mladeničev, ki so delali na žagi. Prisilno so počivali, ker ni bilo električnega toka. Delali so vsak dan od jutra do mraka za 10 tisoč pesov (4500 lir). Počitek so imeli samo v nedeljah popoldan. Kaj bi lahko bilo »seguro social« (socialno zavarovanje) niso niti vedeli.

Nekaj čez poldan sem dočkal vlak za drugi del poti do mesta Los Mochis.

Vse večja razgibanost planote je obetala, da se bo vsak trenutek zgodilo nekaj velikega. Zareze manjših kanjonov so bile vse ostreje, suhe struge vedno globlje. V poldrugi uri smo dosegli kraj, kjer se vlak sreča s kompozicijo, ki vozi v nasprotni smeri.

Srečanje je povezano s postankom kakih 20 minut na izredno lepi točki. Kar je razgibana pokrajina že dalj časa obetala zeva na vzhodni strani postajališča. Gre za silovito brezno, pravzaprav je to stičišče treh kanjonov. Barranca del Cobre (soteska bakra) se izgublja v globini kakih 1500 metrov. Močno spominja na Gran Canyon v Coloradu, le da so barve drugačne. Stene so pretežno sive in pobočja porasčena s travo. Iz postajališča se vidi le del celotnega razvoja kanjona, po katerem teče reka Urique.

Pri Barranci se tudi konča svet Ramurov, ki na postajališču pridno prodajajo svoje izdelke. Oglice iz fižola in raznih semen, keramiko, pletene torbe in košare iz zelenega bičevja, tkanine. Pri ogrlicah prevladujeta rdeča in rumena barva, keramika ni barvana. Vsi izdelki dokaj vestno odražajo strog videz pokrajine, ki daje prebivalcem le malo možnosti, da bi ob laagodnejšem življenju sproščali iznajdljivost in fantazijo.

Od Barrance se je začela proga najprej postopoma, nato pa močno spuščati. Naenkrat je bil za nami viden rob planote Sierra Madre in v ozkih ovinkih ter skozi nešteto predorov smo se vilji po tesni dolini reke Septentrion. Že so izginili bori. Redek gozd planote so zamenjali listavci. Zelenja je bilo sredi marca še malo, zato pa je izstopalo pomladansko cvetje, ki je krasilo krošnje mogočnih dreves. Rožnata in bela barva sta bili najpogostejši. Navdušujoč je bil pogled na gosto posejane kaktuse, ki so v obliki stebrov ali viličastih kompozicij zeleneli v še sivi pokrajini. V ravnino je vlak zavozil, ko se je sonce nagibalo k zatonu. Vedno temnejši orjaški kaktusi so se odbijali od žareče rdečega obzorja.

si so se odbijali od žareče rdečega obzorja.

Že odhod iz Chihuahue me je prepračil, da železnica tam ni zelo čislano prometno sredstvo. Postaja je bila zelo oddaljena od središča. Enako je bilo tudi v Los Mochisu (700 tisoč prebivalcev), kjer sem ob popolni nezanimivosti kraja pričakal odhod letala za Mexico in Merido.

Odleteli smo naslednji popoldan preko Mazatlana in zvečer prispeli v Mexico. Ob predvidenem prihodu ob 20. uri sem skušal od posadke organizirati nadaljevanje poleta z letalom, ki je odhajalo za Merido že ob 20.10. Razumeli so moje želje po radijski organizaciji hitrega prestopa v drugo letalo in se vrnili že po dobri minuti... z negativnim odgovorom. Lahko bi tudi počakali še nekaj minut, kajti tako mi je bilo jasno, da niso prav ničesar ukrenili. Vdal sem se v usodo in naslednje jutro mi ni bilo žal.

Čakala me je noč potepuha brez stalnega bivališča. Za Merido naj bi odletel že ob pol sedmih zjutraj in za tako kratek čas nisem nameraval iskati prenočišča. Raziskal sem možnosti za čim udobnejše bedenje in z velikim zadoščenjem v višjem nadstropju iztaknil »Sala de oro Azteca« letalske družbe Mexicana, s katero bi tudi letel. Šlo je za razkošno čakalnico, kjer so bile na voljo osvežilne pijače in tudi nekaj prigrizka. Ob temu pa še vabljivi divani. Izbral sem najbolj zakotnega in se pripravljal na brezskrbno ležanje, če ne na spanje.

Vse se je nenadoma končalo malo pred 22. uro, ko me je uslužbenka obvestila, da dvorano zapirajo. Potolčen sem pobral opremo in po slabi uri iskanja znosne drže na silno nerodnih stoličkah čakalnice razvil v mrtvem kotu spalno vrečo in se mirno vlegel.

Zjutraj smo odleteli ob jasnem nebu. Še pred vzletom sem doživel nekaj precej nenavadnega. Med maloštevilnimi potniki sem slišal slovensko govorico! Približal sem se paru in ga nenadoma nagovoril v slovenščini. Presenečenje za ljubljanska zakonca je bilo seveda veliko.

Takoj se je izkazalo, zakaj sem imel srečo, ker večer prej nisem našel mesta na prejšnjem letalu. Na desni strani letala sta se na stečaj dvigovala masiv gore Ixtaccihuatl - speča ženska - (5286 metrov) in popoln stožec značajnega vrha Popocatepetl (5452 metrov). Oba ugasla vulkana z belo kapo večnega snega na vrhu.

Na levi masiv "speče ženske", zadaj mogočni Popocatepetl

Vrstijo se v mojih mislih, in vrstijo se plaže, ceste, avenije, avtobusne postaje, vročina, mraz, reveži, otroci, menjalci valute, policaji, cariniki, sleparji, neznosni prijazneži, prijazni neznosneži, šoferji, vse v nekem norem prenavljanju, ki se ne konča nikdar. Spomnim se na reko. Tudi ta valovi v nekem norem prenavljanju, ki se ne konča nikdar. Tudi reka valovi v sobi. Prisotna je, kar čutim jo, njeno bleščečo površino in ščemeč odsev. In spoznam, da je reka tu vedno valovala, bila vedno prisotna za vse, ki se vrtijo v krogu, za vse, ki so obenem pri izviru in pri izlivu, za vse, ki so vedno isti in vedno novi, in ki se z reko identificirajo.

Začutim rečni tok in začutim konvinski odblesk njegove površine. Obenem pa začutim presnavljanje reke in presnavljanje sebe, in štejem dneve in metropole, kot da bi bili lešniki in v tem sem sam svoj gospodar. To je lep

občutek. Morda je prav to resnična svoboda. Šteti svoje dneve, kot da bi bili lešniki.

Ne zavem se niti, ko odbije polnoč. Dve uri sem bedel nad zemljevidom in pripravljaj svoj odhod. Ves sem moker od potu. Tropska vročina in vlaga. Pahne me na ulico. Spet sem na cestnem asfaltu: tu se da vsaj dihati. Reka valovi z menoj. Muči me skrb, kako bom jutri in pojutrišnjim in še potem do konca ukrepal boljše.

Pa ne samo v majhnem potovalnem oklepaju, ki je le nestvarna kapljica v moji vsakdanjosti, prej pusti kot raznoliki, prej grenki kot veseli, prej strahopetni kot junaški. Reka me opominja: skrbi me, kako bom izvedel svoje prenavljanje, kako bom svoj čas napolnil, kako ga bom doživel in izživel do dna.

Imam občutek, da je tudi na cesti prav tako zatohlo, kot v sobici. Ogromno otrok je tu. Zapuščeni so. Morda živijo kot njihovi starši na ulici, malo tukaj, malo tam. Kako žive so tu ulice polnočni. Grem po pivo. Spet se bom moral braniti, kot podnevi, kot vedno. Neki možki mi daje jasne, nedvoumne znake. »Poberi se, baraba!« se mu zadrem. »Jaz baraba, ti pa tujec,« se mi zareži za hrptom. Kar strese me po hrbtu. Kaj mi je ta vloga večnega tujca zapisana na obrazu, da se je ne morem rešiti, da se ne je bom rešil nikdar? Res je, prav imaš, jaz sem tujec, ti pa baraba. Vsak naj ima v določenem kraju, v določenem trenutku, svojo natanko določeno vlogo: tujec, slepar, tat ali baraba.

In kaže, da si lahko v določenih trenutkih, v določenih krajih, v določenih obdobjih le tujec, slepar, tat ali baraba. Druge izbire ni. Vloge pa si ne moreš več izbirati sam. Meni je sedaj naložena vloga gringa, ki me v

tem trenutku teži. Pritiska me k tlom, kot velika kamnita gmota, krči moje gibe, krni moje geste. Tu bi bil raje baraba, bi bil vsaj pri miru. A kaj, ko nisi nikdar tisto, kar si želiš biti. Morda bi človek, ki me je prej tako grobo nagovoril želel biti svetnik ali pa celo tujec, da bi potoval po svetu in tudi sam to presnavljanje udeležil. In tudi njemu ni dano, da bi bil tisto, po čemur hrepeni.

Na svoji nočni poti srečam vrsto mladih deklet, ki se mi ponujajo. Ljubezen za plačilo. Nimajo videza prosti-tutk, le mladih deklet, ki si služijo vsakdanji kruh s svojimi dekliškimi obrazi. Pivo mi je izbistrilo pogled, da je jasen in vprašujoč, prav tako kot njihov. Najmanjša ima naravnost sinji pogled, dober, čisto otroški, nedolžen, ves svet ima v očeh. Na dnu duše me zazebe, vendar pa misel takoj odbijem, in vendar, in vendar... kako bi si ta trenutek želel malo nežnosti, nedolžne besede, sinjega pogleda, odkrite govorice revščine in atavičnega razdajanja.

Grem mimo. Najbolj pogumna, verjetno najstarejša, me povleče za majico, jaz pa se ji nalahno ognem. Pogledam jo z nežnim, skoraj nevidnim nasmehom, ona pa mi nasmeh vrne. Spet me zazebe. Kakšen obrazek, si mislim. Spet se domislim reke, vendar je naenkrat oddaljena, tuja, preveč sanjava, da bi bila resnična. Ubogo nežno dekle, ki mi je namenilo škrlatno sinji smehljaj. Še prehitro bo njen pogled postal grob, beseda robata, giba okorni, nič več sproščeni. Še prehitro jih bodo mesnate roke živalskega božanja zariplih in potnih pohotnežev naučile tistega, kar je brezizhodno: življenja brez upanja, življenja brez poti.

Sicer pa, prodajalec telesa ali prodajalec drobnarije na cesti: eno in drugo je v bistvu enako, le ura dela je druga. Ene ima v zakupu dan, druge noč.

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 5.- din, naročnina za zasebnike mesečno 70.- din, polletno 390.- din, letno 780.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593

ADIT 61000 Ljubljana

Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglasi: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povprečno 20%. Oglasi iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglasi: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu, IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

petek, 3. avgusta 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax (040) 772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax (0481) 532958
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič

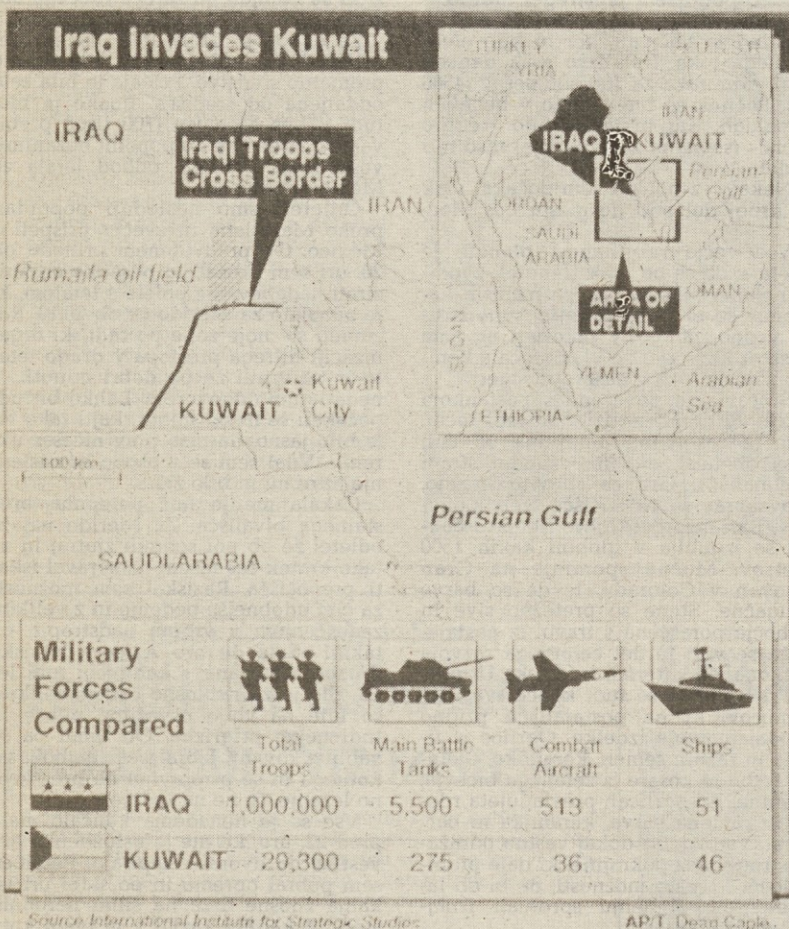
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Nesorazmerje sil

LONDON — V vojni med Irakom in Kuvajtom že na prvi pogled izstopa nesorazmerje vojaškega potenciala obeh držav. Londonski inštitut za strateške študije je posredoval nekaj ključnih podatkov, ki so grafično podani na zgornji sliki. Iz teh je razvidno, da razpolagajo Iranci z vojsko, v kateri je milijon vojakov, poleg tega pa imajo še 480.000 rezervistov. Tankov imajo 5.500, vojaških letal pa 513.

Taki okupatorski sili naj bi se uprlo 20.300 kuvajtskih vojakov, ki razpolagajo le z 275 tanki in 36 lovskimi bombniki, od katerih je največ vrste mireage. Edino na področju vojne mornarice vlada nekakšno sorazmerje, saj ima Irak 51 bojnih ladij, Kuvajt pa 46. Pri tem je treba seveda upoštevati vrsto ladij, tankov in raket, ter dejstvo, da so to uradni podatki iz časa, ko se je zaključila iransko-iraška vojna in so zato prav gotovo pomanjkljivi.

Slika, ki jo je posredoval londonski inštitut, vsebuje tudi podatek o lokaciji naftnih polj Rumaila (črtkano), ki so že desetletja kamen spotike med obema državama.

Špekulacije in panika na borznem trgu

LONDON, TOKIO — Iraška invazija na Kuvajt je odjeknila tudi na svetovnem borznem tržišču. Evropski investitorji so takoj optirali za dolar in zlato, saj je cena nafte v nekaj urah poskočila do nezanimivih kot. Posledica tega je, da si je dolar, ki je v preteklih dneh stalno beležil najnižje sprejemljive vrednosti, močno opomogel.

Cene na boznih trgih so začele skokovito padati, čemur je botrovala predvsem bojazen, da bi spor lahko dobil nesluteno razsežnost. Borzni agenti pa se bojijo predvsem, da bo prišlo do upočasnitve dobave ali celo do embarga zalivske nafte.

Včerajšnji trend tokijske borze je bil naravnost mrzličen, hladnejšo kri pa so pokazali v evropskih finančnih središčih. Evropska gospodarska skupnost miri duhove, in meni, da so podražitve nafte, zlata in cene dolarja tipične špekulacije. Svetovna naftna zaloga je namreč dovolj velika, da bi lahko zadostila potrebam v primeru zaostritve položaja v Arabskem zalivu, menijo v Bruslju. Poleg tega pa je povpraševanje nafte v tem obdobju občutno manjše. EGS pa se zanaša tudi na dejstvo, da tudi evropska ležišča razpolagajo z vsaj trimesečno zalogo nafte.

Zivahno je bilo tudi na italijanskem monetarnem trgu; že v jutranjih urah se je vrednost dolarja dvignila za dvajset lir, dolar je bil na včerajšnjem fixingu vreden 1185 lir, rahel padec pa je zabeležila nemška marka.

Geopolitične značilnosti iraške države

Irak, katerega čete so zasedle Kuvajt, je država, ki leži med Bližnjim in Srednjim vzhodom. Na severu meji s Turčijo, na vzhodu z Iranom, na jugu s Kuvajtom in Perzijskim zalivom, na jugozahodu s Savdovo Arabijo in Jordanijo, na severozahodu pa s Sirijo. Iraške meje vsekakor niso točno določene: s Savdovo Arabijo in Kuvajtom deli namreč nevtrarno področje, povsem sporne pa so njegove meje z Iranom.

Njegova površina znaša 438.317 kvadratnih kilometrov, medtem ko je vseh prebivalcev (po podatkih iz leta 1988) 16 milijonov. Največ je Arabcev (79 odstotkov), sledijo Kurdi (16 odstotkov) in Iranci (3 odstotki).

Prestolnica države je Bagdad, ki šteje 4 milijone ljudi. Državna religija je islam; približno 55 odstotkov je šiitov.

Irak se je leta 1958 proglasil za republiko, leta 1963 (tj. s prevzemom oblasti stranke Baas) pa za socialistično demokratično republiko. Najvišji organ v državi je revolucionarni komandni svet, sestavljajo pa ga voditelji stranke Baas, ki ji predseduje Sadam Husein.

Vsi obsojajo invazijo Kuvajta in zahtevajo umik iraške vojske

KAIRO — Vest o vdoru iraških sil na območje kuvajtske države je obkrožila svet in povzročila veliko zabrijenost. Prvi so reagirali ministri Arabske lige, ki so bili zbrani na zasedanju v Kairu. Krajevni tiskovni agenciji Mena je generalni tajnik lige Šedli Klibi dejal, da so prekinili zasedanje, tako da so se lahko ministri posvetovali z vladami, nato pa so se ponovno sestali in prisluhnili poročilu iraškega zastopnika. Vest o invaziji je povzročila pravi šok udeležencem islamske konference, ki je spričlo dogodkov postavila na prvo točko dnevnega reda prav razpravo o novi krizi, ki je izbruhnila na Bližnjem vzhodu.

Invazija še posebno skrbi jordansko in izraelsko vlado. Izraelci ugotavljajo, da bo ves bližnjevzhodni svet v hudi nevarnosti, dokler bo v Iraku na oblasti Sadam Husein, ki je že večkrat dokazal, da zavrača sleherno pogajanje in dosledno izvaja svoje hegemonске načrte.

Evropa, ZDA in mednarodne organizacije, kot na primer OZN in NATO, so odločno kritizirale iraški napad na Kuvajt. V glavnem so zastopniki vseh vlad zahtevali od Iraka, naj zapusti Kuvajt, kot je to zahtevala kuvajtska vlada. Predsednik Bush je osebno obsodil invazijo, Američani pa so prvi reagirali konkretno in zamrznili vse iraške bančne račune v ZDA ter začasno zaplenili vso iraško imovino na ameriških tleh.

Države kot SZ in Kitajska so v svojih reakcijah sicer opustile neposredno obsojanje invazijske akcije, so pa povabile iraškega predsednika, naj umakne svoje enote iz Kuvajta in tako prepreči sleherno nadaljnje naraščanje napetosti ob Zalivu.

Italija, ki trenutno vodi Dvanjasterico, je sklicala poseben posvet vseh članic in pripravila skupno sporočilo, zavzemajoč se, da se sestali v Bruslju in izdali izredno kritično pismo, v katerem zahtevajo Huseinov umik. V New Yorku se je že včeraj zjutraj sestala skupščina OZN. Izrednega zasedanja se je udeležil tudi zastopnik Iraka, ki potrjuje uradno verzijo svoje vlade in pravi, da so iraške sile prestopile kuvajtske meje na prošnjo tamkajšnjih politikov, ki naj bi v noči strmoglavili vlado. Vest o puču je vsekakor nepotrjena, OZN pa so se pridružile obsojanju invazije in bodo sedaj odločale o morebitnih ukrepih.

Izraelska vojaka s posebno izdajo dnevnika, v katerem poročajo o iraški invaziji (Telefoto AP)

Boji za šejkovo palačo

Palača šejka Al Sabaha je bila v središču srditih bojov po vdoru iraških tankov v Kuvajt. Kljub temu je šejk pobegnil v Savdovo Arabijo (AP)

Splošni podatki in značilnosti šejkata Kuvajt

Kuvajt se nahaja v severozahodnem delu Perzijskega zaliva. Na severu meji s Kuvajtom, na jugu oz. jugozahodu pa s Savdovo Arabijo.

Njegova površina meri 17.820 kvadratnih kilometrov, prebivalcev pa je nekaj manj kot 2 milijona. Ti so skoraj izključno mohamedanci: 70 odstotkov je sunitov, preostalih 30 odstotkov pa šiitov. Uradni jezik je arabščina. Glavno mesto države je Kuvajt City, ki šteje 170 tisoč prebivalcev.

Kuvajt je bil od 1899. do 1961. leta britanski protektorat, sosedni Irak pa ima ozemelske pretenzije do te države že od leta 1963.

Kuvajt je dedna monarhija, do leta 1986 pa je deloval legalno izvoljeni parlament. Doslej mu je vladal šejk Džaber Al Ahmed Al Sabah, ki je leta 1977 nasledil bratranca. Največje bogastvo države je seveda nafta. Kuvajt je članica organizacije izvoznice nafte OPEC, Arabske lige, Organizacije islamske konference, Sveta za sodelovanje zalivskih držav in OZN. Kuvajt nima zunanjih dolgov, dohodek na prebivalca pa znaša 13.890 dolarjev.

Spor, kateremu botrujejo retorika in milijarde

KUWAIT CITY — Spor med Irakom in Kuvajtom je star kolikor kuvajtska neodvisnost, ki jo je ta majhna, a vsestransko izredno pomembna država dosegla leta 1961. Že od tedaj je iraška vlada hotela uveljaviti svoje pravice do obmejnega območja s Kuvajtom in do otoka Buhijan, ki se nahaja pred edimi iraškimi izhodom v Arabski zaliv. Tako sta z nafto prebogato obmejno območje na eni strani, in strateško izredno pomemben otok, postali jabolko spora v kuvajtsko-iraških odnosih.

Spor ni bil nikoli rešen, zato so Arabci izbrali bržčas edino sprejemljivo pot: iraške nepotešene ozemelske zahteve so blažili s politiko retorike o enotnosti in solidarnosti, ki se je v desetletnem sporu med Irakom in Iranom spremenila v pomoč Iraku, vredno več milijard dolarjev. Za nikogar ni namreč več tajnost, da je Kuvajt »podaril« Iraku deset milijard dolarjev vojne pomoči.

Celotna zadeva se je zaostila pred nedavnim, ko je iraški čudaški predsednik Sadam Husein zahteval od Kuvajta, da mu enostavno zbrise vsa posojila, ker mu jih ne namerava vračati. Kuvajt je reagiral tako, da je Huseina javno obtožil, da na skrivaj črpa nafto iz obmejnih ležišč. Vsak poskus, da bi ta ponoven spor med državama čimprej zgladili, se je izjalovil. Pogajanja z Arabsko ligo v okviru redne konference držav članic OPEC (največje svetovne izvoznice nafte), niso zalegla, prav tako ni prišla do nobenega zaključka Islamska konferenca v Kairu. »Rešitev« je našel Irak sam, tako da se je odločil za agresijo. Kuvajt in z njim vsi ostali arabski emirati so sedaj prestrašeni in šokirani. Očitno je namreč, da tokrat ne gre le za »rutinski« spor zaradi vprašanja meje, pač pa da je agresija oziroma pravcata vojna napoved namenjena vsem ostalim emiratom.

Kljub vsemu pa iraška agresija na Kuvajt ni nobeno presenečenje. Govorice, da predsednik Sadam Husein nekaj »kuha«, so se začele širiti že letos spomladi, ko je udarila na dan afera o super topu, ki naj bi ga Irak naročil nekaterim evropskim tovarnam orožja. Ali je res šlo za izredno orožje, je še danes zagonetno vprašanje, dejstvo pa je, da se je hotel Husein z njim potolažiti, potem ko mu je spodletel poskus, da bi si zagotovil jedrsko orožje. Irak se mu je namreč moral odpovedati, potem ko je Izrael leta 1981 z bombami porušil jedrski reaktor v Osiraqu. Odtel se je Husein na vse kriplje trudil, da bi si pridobil naklonjenost zahodnih strokovnjakov in tehnikov, ki bi mu pomagali posodobiti vojni arzenal. Na ta račun se je svetovni tisk nič koliko krat razpisal. Poročila o naporih iraške vlade, da bi se uvrstila med najbolj oborožene na svetu, pa so se od začetka letošnjega leta kar vrstila. Husein je kontaktiral francoske, italijanske, zahodnonemške in britanske vojaške industrije, saj je že leta 1984 razpolagal z načrtom za »super« jedrsko raketo na dolgi dolet. Huseinovi upi pa so začeli vodeneti v začetku letošnjega aprila, ko je britanska carinska oblast zaplenila nekaj sumljivih jeklenih delov, namenjenih v Irak. Preiskave so pokazale, da je podobnih delov več, nobeni strokovni komisiji pa doslej ni uspelo potrditi, ali v resnici gre za smrtonosno orožje.

Precejšen delež Kuvajta v trgovinski bilanci Italije

RIM — Tako Irak kot Kuvajt imata pomembno vlogo v italijanski trgovinski bilanci. Obe državi sta lansko leto izvozili na italijansko tržišče skoraj 11 odstotkov celotne uvožene količine nafte. Delež Iraka je bil dvakrat večji od deleža Kuvajta, prvi je izvozil 4.956 tisoč ton nafte, drugi pa 2.354 tisoč ton. Obstaja možnost, da bi napad Iraka na Kuvajt povzročil težave v blagovni menjavi z Italijo.

Kuvajt je na finančnem področju najbolje zastopana arabska dežela v Italiji. Po umiku Libije iz delniškega kapitala FIAT znaša delež Kuvajta v Agnellijevi družbi IFIL 70 milijard. Kuvajt je v Italiji precej dejaven tudi na področju prodaje naftnih izdelkov: Kuwait Petroleum Italia (deluje pod znamko Q8) je namreč na drugem mestu za družbo Esso. Razpolaga s 3.800 bencinskimi črpalkami, leta 1984

in letos pa je odkupila prodajni mreži družb Gulf in Mobil Oil.

Italija izvažala v zasedeni Kuvajt predvsem žlahtne kovine, precej pa je tudi porasel izvoz končnih izdelkov iz marmorja. Lani je Italija izvozila za 46 milijard žlahtnih kovin in za 27 milijard marmorja. Po prvih petih mesecih tega leta je imela italijanska trgovinska bilanca prvič doslej dobiček: ta je znašal 14 milijard lir, medtem ko je lansko leto v istem času imela primanjkljaj v višini 164 milijard lir.

Vrednost uvoza iz Kuvajta v Italijo je lani znašala 695 milijard, vrednost izvoza pa 456 milijard lir. V prvih petih mesecih letos je izvoz v Kuvajt je dosegel višino 199 milijard, kar je 23 milijard več kot v istem obdobju lani. Vrednost uvoza pa se je zmanjšala za 45 odstotkov (od 340 milijard na 185 milijard).